

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petiltna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 5:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

V znamenju stabilizacije.

Ko so bili radikali in samostojni demokraci v tesnem objemu na vladi, ni bilo med obema skupinama najti bistvene razlike: »radikalno« — po svoje — so delili ugrabljeno oblast, ukazovala je ožja klika, v ostalem pa so se igrali med seboj »načelnec« in »idejne« nasprotnike. Temu primerne so bile direktive, izdane bivšemu vladnemu tisku, da ljudstvo ne bi začelo dvomiti o nekih (navideznih) razlikah med vladinovi v obeh taborih. Poglavlje o »razlikah« med radikali in Pribečevičevimi usko-ki je bilo tako delikatno, da si ga v poštenu, javni razpravi niso upali načeti. Iskreni so pa bili velesrbski listi, ki so venomer zahtevali fuzijo obeh strank, češ, saj Pašića in Pribečeviča itak ne loči nobena stvar. Oba hočeta, da postanejo Slovenci in Hrvati »manjši kot makovo zrno«, da se odpovedo svoji narodni individualnosti in postanejo pokorni »jugoslavenski« podaniki. Kljub temu sta molčala Pašić in Pribečevič. Morda je bila njuna želja živa, a ostala je pobožna želja in velesrbski listi so čakali zaman na ustanovitev »srbske fronte« proti Slovincem in Hrvatom. Taka je bila »homogenost« bivše vladne večine. Edini so si bili v izkoriščanju oblasti, nedini — in še kako nedini! — pa v pozitivnem, ustvarjalnem delu. Sklicevali so se na ustavo, preganjali vsakogar, ki je stremel in deloval za legalno revizijo, sami pa so kršili ustavo, kadar je le to kazalo njihovim namenom. Govorili so lepo in mamljivo o samoupravah, toda narodom jih niso dali niti v obsegu kakor ga določa centralistična ustava. Državna politika je pod bivšim režimom postala »plodona« trgovina z ljudskim imetjem in dobro fundirana ustanova za bogatenje cencarskih pijavk.

Vse to je sedaj za nami in politična zgodovina jugoslovanskih narodov bo beležila omenjeno dobo kot neke vrste »Erkenntnis-dämmerung«. Tlelo bo spoznanje, da po tej poti ne gre več. Poiskati da bo treba novih možnosti našega skupnega razvoja, predvsem pa praktičnih. Nič ne sme biti komplicirano. Formula bodi jasna in enostavna. In res: našli so se pošteno možje bivše opozicije, da izvršijo vse predpriprave za sporazum. To je tista formula, ki spi v globoki notranjosti slehernega poštenega rodoljuba, in najsi je Slovenec, Srb ali Hrvat. »Narodno edinstvo« v smislu padlih političnih veličin je bila komplicirana stvar. Slovenci in Hrvati so jo odklonili v istem hipu, ko se je pojavilo konjsko kopito z znanim velesrbskim žigom. Srbi so za nekaj časa zapadli hipnozi, zlasti pa bojazni, da bi izgubili svoje pridobitve. Tako je bilo, dokler se tudi Srbom niso začele odpirati oči.

Vlada g. Davidovića je jamstvo za miren razvoj. Ker mrhoderske metode niso zalegle, je bilo treba — v skrajnosti — prepustiti zdravljenje — naravi. Nova vlada je pričela z modro politiko. Še nikdar niso bili v naši državi duhovi tako pomirjeni, kakor sedaj. Nikdo si ne drzne »reševati« države pred namišljenimi nevarnostmi. Vzpostavljena je svoboda zborovanja. V Zagrebu se je videlo, da ni incidentov, če se poskrijejo pristaši bivših oblastnikov v mišje luknje. To velja tudi o oblastih, ako ne posegajo preko zakonitega okvirja.

Opozicija uganja demagogijo in tolaži svoje pristaše, da bo vlada itak v kratkem času padla. To je blaznost. Radikali so še nekoliko umerjeni, hkrati z oblastjo pa so izgubili samostojni demokrati povrh še — pamet. Nikdar nismo slišali poprej in čitali v »unitarističnem« tisku, da je živela vlada g. Nikole Pašića od Radićeve milosti. In vendar je bilo temu res tako. Ko je Radić ubral politično taktiko SLS, je izginil Pašićev režim. Danes pa v resnici ni govora o kakšni »milosti« ali »odvisnosti«, kajti trdna volja večine Slovencev, Hrvatov in Srbov je, da se ustvari trajen in pošten sporazum. Misel sporazuma med Hrvati ter Slovenci na eni, med Srbi na drugi strani je danes tako globoko zasidrana, da je ne izruje noben že vnaprej na smrt obsojen pozikuz z nasiljem. Tudi to je iluzija, ker najvišji vojaški krogi niso slepi in vedo, da ljudstvo z orožjem ne gre siliti v neko stanje, ki je njegovemu razvoju v škodo, če ne v popolno propast. Z vstopom Radi-

ćeve stranke v vlado se je položaj še bolj učvrstil in jokavost opozicijskega tiska je dokaz, da je ubrala vlada g. Davidovića pravo pot. Par let je vladala reakcija in prikrit absolutizem Pašićeve porodice in njegovih trabantov. Nova vlada, zgrajena na načelih evropskega parlamentarizma, še

ni dva meseca na krmilu, pa se že v vsej javnosti blagodejno občuti smer njene politike. Razvoj gre svojo pot, polagoma, pa v začetni smeri. Polom »unitaristične« politike je znamenje časa in važen mejnik na razdobju resnične demokracije, konsolidacije in splošnega napredka.

Pred vstopom H. R. S. S. v vlado.

RAZGOVORI MED VLADO IN HRSS BODO JUTRI. — RADIKALI POPARJENI.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Dr. Maček in Predavec sta prispela semkaj z dr. Korošcem. Vest, da stopi HRSS v vlado, je izzvala v vladnih krogih veliko zadoščenje, ker je ovrгла vse klevete, ki jih je zadnje čase fabricirala opozicija. Kako se bo sklep HRSS izvršil, se bo določilo jutri na setanku načelnikov vladnih strank in HRSS, ki se vrši jutri v predsedništvu vlade ob 12. uri. Dr. Maček in Predavec sta se po prihodu v Belgrad takoj podala k ministrskemu predsedniku Davidoviću, ki sta mu sporočila sklepe glede vstopa HRSS v vlado. Začasno je sigurno to, da dobe radičevci štiri portfelje. Katere portfelje da dobi HRSS, se bo določilo na jutrišnjem sestanku, ki se pričakuje z velikim zanimanjem.

Radikali so vsled vesti, da vstopi HRSS v vlado, silno poparjeni. Njihove nade na zagrebško zborovanje HRSS so se izjalovile. Mesto da bi se bila vlada omajala, se bo z vstopom HRSS v vlado le še učvrstila. To dejstvo je opoziciji tako zmešalo štrene, da je sedaj brez vsake orien-

tacije. Opozicija uvideva, da je vprašanje sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci postalo stvarno. Proti temu nad vse zaželenemu dejstvu nima nobenega orožja. Čim bolj bo proti sporazumu in strankam, tembolj bo slabela in ves svet bo videl, kdo ni hotel sporazuma in je vsled tega kriv vse mizerije v državi. V slepi strasti hoče opozicija samo eno: boriti se nadalje zoper vlado, kako, tega danes še sama ne ve, pa se tudi javnost za to malo zanima.

MINISTER DVORA PRI DAVIDOVIĆU.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Minister dvora Drago Janković je bil zvečer pri predsedniku Davidoviću, da se pouči o položaju.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Jutri se bo ob 10. uri vršila seja demokratskega kluba, na kateri se bo razpravljalo o vstopu HRSS v vlado.

SESTANEK PROTIČEVCEV.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Neodvisna radikalna stranka — skupina pokojnega Protiča — bo imela 27. t. m. v Belgradu pokrajinsko posvetovanje.

PRESELITEV MINISTRSTVA ZA IZENAČENJE ZAKONOV.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Pravosodni minister je dal preseliti ministrstvo za izenačenje zakonov v zgradbo pravosodnega ministrstva. S tem bo prihranil 10.000 Din za mesečno najemnino.

PROTESTI KOMUNISTOV.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) V Velikem Bečkereku se je včeraj vršilo veliko zborovanje komunističnih delavcev. Protestirali so proti nasilnostim političnih oblasti, ki zabranjujejo delavska zborovanja. Zahtevali so, da se zaprti delavci izpuste na svobodo. V tem smislu se glasečo brzojavko so poslali notranjemu ministrstvu.

GIBANJE MAŽARSKESKE STRANKE V VOJVODINI.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) V Velikem Bečkereku se vrši 9. okt. velik shod mažarske stranke. Shodu bodo prisostvovali doposlanci iz vse Vojvodine. Te dni se je osnovala mažarska stranka v Novem Sadu. Delegacija mažarskih voditeljev je obiskala subotičko strankino vodstvo in izjavila, da se v vsem strinja z dosedanjim delom mažarske stranke.

ČEHI KUPUJEJO NAŠ TOBAK.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Čehoslovaška vlada je kupila od monopolske uprave 300 tisoč kilogramov tobaka. Pred kratkim pa 200.000 kg. Kupnina je v gotovini že izplačana.

RAZPRAVA O BENEŠEVEM PREDLOGU.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Po vestih iz Zeneve se pretresa Benešev predlog o garancijskem paktu. Med Anglijo in Francijo obstojajo še nesoglasja. Upajo pa, da se danes doseže sporazum.

NEPOTRJE VESTI O FAŠISTOVSKI AKCIJI.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Danes zvečer se je tukaj razširila vest, da je bil v Rimu ubit od nekega fašista vodja italijanske ljudske stranke don Sturzo. Druga verzija se glasi, da so fašisti začeli na celi črti ofenzivo proti opoziciji ter da so kot prvega ubili don Sturza. Dozdaj ta vest še ni potrjena, zdi se pa, da se je res nekaj zgodilo.

GENERALI PRED SODIŠČEM.

Atene, 16. sept. (Izv.) Jutri bo vojaško sodišče sodilo dva generala radi upornosti.

Poboji na Bolgarskem.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Po poročilih iz Sofije je v Bolgariji stanje resno. Neredi so na dnevnem redu. Razen javljenih žrtve so ubiti naslednji voditelji: Imov, Danev, Mirkov, Izmajlov, Vasiljev, Mančev in Valjev. Mnogi pristašev zemljoradniške stranke so zaprti in jih še vedno zapirajo. Notranji minister noče časnika dati nobenih obvestil o položaju. Vlada je proglasila preki sod in razdelila državo v vojna okrožja.

V Džumaji in Sofiji se je pričelo krvo-prelitje. Žrtve maščevalcev so Vasiljev, Atanasov in Džavoljev. Čankov je izjavil časnika, da je to medsebojna borba bolgarskih revolucionarjev, ki ne pomeni nič hudega.

KAKO JE BIL UBIT TODOR ALEKSANDROV.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) O uboju Todorja Aleksandrova se je zvedelo še naslednje: Bil je pozvan od svojih prijateljev na sestanek v bližini naše države. Aleksandrov se je tja napotil v spremstvu Vlahova in Vretenarova. Blizu vasi Petrić sta ga spremljevalca ubila in pobegnili. Mrtvo truplo je čez dva dni našel Protagerov, ki je čez tri dni zvedel za ubijalce. S svojimi in Aleksandrovimi pristaši se je podal na mesto, kjer je bil izvršen umor. Truplo so pokopali. Protagerov je v posebnem govoru pozival na osveto.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Po poslednjih vestih iz Sofije je bil Todor Aleksandrov ubit 31. avgusta po novem koledarju, ne po starem, kakor je bilo včeraj v komunikacijah javljeno. Aleko Paša je bil ubit dne 11. sept., Atanasov pa 12. sept. Ta dva sta bila zarotnika proti Todoru Aleksandrovu. Zarota je uspela. Vsi drugi uboji so samo maščevanje. Uboje so pristaši Todorja Aleksandrova držali v tajnosti, da bi čimprej dobili ubijalce. Pravili ubijalcev niso našli, pač pa so pobili voditelje zarote. Dosedaj je bilo ubitih okrog 20 oseb. Trdi se, da je žrtev maščevanja Zankov, bivši predsednik ilidžanske organizacije. Jorkov pa je ranjen. — V Sofiji so veliki nemiri. Vlada je imela sejo. Odposlala je večje oddelke vojaštva proti Džumaji.

ZA RAZSODIŠČE.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Švicarski delegat profesor Burckhard je predložil pravni sekciji nov načrt glede uvedbe obligatoričnega mednarodnega razsodišča.

Zeneva, 16. sept. (Izv.) Francoska in angleška delegacija v komisiji za razorožitev sta se sporazumeli glede vseh točk, ki jih bodo glede vprašanja varnosti in obligatoričnega razsodišča predložili plenumu Društva narodov. Med drugim so se sporazumeli, naj se za napadalca smatra vsak, kdor se ne bi podvrget obligatoričnemu razsodišču.

FINANČNA KONTROLA NAD AVSTRIJO.

Dunaj, 16. septembra. (Izv.) V razgovorih z vodilnimi finančniki Društva narodov so avstrijski zastopniki dosegli, da se bo finančno nadzorstvo generalnega komisarja dr. Zimmermanna za enkrat omililo, končalo pa se bo, ko bo Avstrija izpolnila celo vrsto podrobno naštetih pogojev. Med temi sta najvažnejša ravnotežje v državnem proračunu in določitev stalne relacije med krono in zlato veljavo.

UPOR NA KAVKAZU.

Pariz, 16. sept. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča, da se vstaja v Kavkazu vedno bolj širi. Angorska vlada zasleduje vstaško gibanje z veliko skrbjo. Kemal-paša je odpotoval v Trapezunt. Ruska vlada je poslala močno vojsko v ogrožene kraje in je mobilizirala brodogrje v Črnem morju. Ustasi so zavzeli mesto Tiflis, kar pa ruska poročila zanikajo. Ruske čete so pregnali vstasi tudi iz Aserbejdžana in so dosegli že mesto Baku. Ves dovoz petroleja v Rusijo so ustavili. Gorski rodovi v severnem Kavkazu so se pridružili vstašem. V mestu Kutahi so vstasi izklicali novo vlado.

VELIKO ČESKO POSOJILO.

Praga, 16. sept. (Izv.) »Tribuna« potrjuje vest, da namerava češka vlada najeti posojilo v inozemstvu v znesku 1 milijarde čeških kron, da poravna kratkoročna notranja posojila. Posojilo bo vlada iskala takoj, ko bo izplačano posojilo Nemčiji.

Ministrski kandidati HRSS.

Zagreb, 16. sept. (Izv.) O včerajšnji seji predsedstva HRSS, na kateri so razpravljali o izvršitvi sklepov sobotne plenarne seje, je vaš dopisnik zvedel še naslednje podrobnosti:

Sklenjeno je bilo, da gresta podpredsednika dr. Maček in Predavec v Belgrad, da sondirata najprej teren za ministrstvo brez listnice. Ako vlada ostane na svojem stališču, da mora biti HRSS zastopana v vladi po svojih zastopnikih, bo HRSS vstopila v vlado in prevzela vsa štiri ministrstva, ki so ostala nezasedena. Od strani HRSS se ne bo zahtevala nobena rekonstrukcija kabineta in nobena sprememba portfeljev. Vstop HRSS v vlado ima v prvi vrsti nalogo, da okrepi vlado v največji meri, in se bo izvršil še tekoči teden. V ministrstvo bi vstopili Predavec, dr. Maček, dr. Krnjević in inž. Košutić. Te kombinacije se smatrajo v političnih krogih kot gotova stvar.

ATENTAT NA RADIČA RES NAMERAVAN?

Zagreb, 16. sept. (Izv.) V zvezi z vestmi o nameravanem atentatu na Radića je vaš dopisnik zvedel sledeče: Omladinca, ki sta bila aretirana, sta izpuščena, ker se je ugotovilo, da nimata z vestmi o atentatu nobene zveze. Prišlo pa je na dan sledeče: Na dan shoda HRSS se je pojavil v Zagrebu neki Armenulić, ki je dejal, da je detektiv notranjega ministrstva. Armenulić je pismeno pozval urednika »Slobodnega doma« poslanca Hercega na sestanek, na katerem je Hercegu izjavil in dal tudi pismeno izjavo, da je odposlan iz Belgrada od oficirja Gjorgjevića z misijo, da ubije Radića. Herceg je dal Armenulića aretirati in ga bodo nočjo prepeljali v Belgrad, da ga konfrontirajo z Gjorgjevićem.

DR. KULOVEC PRI KRALJU.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Poljedelski minister dr. Kulovec je bil v avdijenci pri kralju in mu predložil več ukazov v podpis iz svojega ministrstva in ministrstva za agrarno reformo. Podpisan je ukaz o vpo-kojitvi dveh načelnikov. Na njiju mesto pri-deta Šušljaj in Kralj.

PRIHOD MINISTRA SUŠNIKA V LJUBLJANO.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Prometni minister Sušnik je odpotoval v Ljubljano. V Belgrad se vrne v soboto.

DR. HRASNICA V ZAGREBU.

Belgrad, 16. sept. (Izv.) Pravosodni minister dr. Hrasnica je odpotoval v Zagreb na pravniški kongres. Vrne se v soboto.

UPOR NA KITAJSKEM.

Tientsin, 16. sept. (Izv.) Železnice, ki pelje ob znanem velikem zidu, so mestoma porušili, da preprečijo zbiranje čet v provinci Čili.

London, 16. sept. (Izv.) »Times« poročajo, da se pripravljajo na severnem Kitajskem novi boji. Okoli Šang-haja je položaj neizpremenjen.

UPOR V TRIPOLISU.

Kairo, 16. sept. (Izv.) Egipčanski listi poročajo o novih bojih v Tripolisu. Splošno pričakujejo, da bo italijanska vlada primorana poslati v Tripolis nove čete.

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča:

O razporedbi državnega uradništva.

II.

Predlagal bi, da bodi osnovna plača za vse tri kategorije uradnikov jednaka in da se položaj in stem tudi položajne plače izjednačijo z oficirskimi po nastopni razpredelnici, po kateri bi imeli deloma tudi skupne položajne grupe za vse tri kategorije uradnikov.

Kitajskega zidu med uradništvom s fakultetsko izobrazbo, s popolno srednješolsko in z nižjo srednješolsko izobrazbo tudi ni treba, zadošča, če se višje položajne skupine pridržijo I. kategoriji in da I. kakor tudi II. kategorija ne prične svoje službovanje z najnižjo položajno skupino. Z novo ureditvijo bi se morala odpraviti tudi razna druga nesoglasja, kakor n. pr. da bi osebe, ki vstopijo po dovršenem fakultetskem študiju v tehnično, sanitetsko ali sodno stroko vojske, pričele z višjim položajem, nego je oni njih sovrstnikov v civilni državni službi, ali da bi računski kontrolni uradniki v vojski mogli doseči izdatno višji položaj od onih v civilni službi.

Skupina	I. kategorija	II. kategorija	III. kategorija	Odgovarjajoči čin v vojski
1.	Predsednik državnega sveta, kasacijskega sodišča itd.	—	—	armijski general
2.	Državni svetniki, kasacijski sodniki, predsedniki in podpredsedniki upravnih in apelacijskih sodišč, pomočniki ministrov 50% oblastnih velikih županov, 20% delegatov ministrstva financ.	—	—	divizijski general
3.	Upravni in apelacijski sodniki, generalni direktorji ministrstev, načelniki ministrstva I. r., okrožni sodišč, svetniki poslaništev, generalni konzuli, 50% velikih županov, 50% namestnikov velikih županov, 20% okrožnih načelnikov, 80% delegatov ministrstva financ, 20% starešin oblastnih finančnih uradov.	—	—	brigadni general
4.	Načelniki ministrstva II. razr., inšpektorji min. I. razr., okrožni sodniki s 25 letno službo, ravnatelji popolnih srednjih šol, 50% konzulov in tajnikov poslaništev, 50% namestnikov velikih županov, 80% okrožnih načelnikov, 50% referentov velikih županov, 20% okrajnih poglavarjev, 80% namestnikov delegata min. financ, 50% starešin oblastnih fin. uradov, 50% referentov pri delegacijah min. financ in pri oblast. fin. uradih.	—	—	polkovnik
5.	Inšpektorji ministrstev II. razr., okrožni in okrajni sodniki s 20 letno službo, srednješolski profesorji s 20 letno službo, 50% konzulov in tajnikov poslaništev, 50% referentov velikih županov, 50% okrajnih poglavarjev, 50% referentov pri delegacijah ministrstva financ in pri oblastnih finančnih uradih, 20% starešin okrajnih davčnih oblastev, šefi oddelkov ministrstva,	šefi odsekov ministrstva, šefi računovodstva pri finančnih delegacijah itd.	—	podpolkovnik
6.	Tajniki ministrstva I. razr., okrožni in okrajni sodniki s 15 letno službo, srednješolski profesorji s 15 letno službo, 50% podkonzulov in podtajnikov poslaništev, 30% okrajnih poglavarjev, 50% tajnikov velikih županov, 50% starešin okrajnih finančnih oblastev in 50% tajnikov raznih finančnih uradov.	10% računskih uradnikov, okrajni šolski nadzorniki, meščanskošolski učitelji z 20 letno službo;	—	major
7.	Tajniki ministrstva II. razreda, okrožni in okrajni sodniki s 10 letno službo, srednješolski profesorji s 10 letno službo, podkonzuli in podtajniki poslaništev, 50% tajnikov velikih županov, 50% referentov okrajnih poglavarstev, 30% starešin okrajnih finančnih oblastev in 50% tajnikov raznih finančnih uradov.	20% računskih uradnikov, meščanskošolski učitelji s 15 letno službo; osnovnošolski učitelji z 20 letno službo itd.	glavni arhivar, ministrstev, višjih sodišč	kapetan I. kl.
8.	Pisarji ministrstva, okrajni sodniki z manj nego 10 letno službo, srednješolski profesorji z manj nego 10 letno službo, 50% referentov okrajnih poglavarstev, atašaji, pisarji raznih finančnih uradov.	30% računskih uradnikov, meščanskošolski učitelji z 10 letno službo; osnovnošolski učitelji z 13 letno službo itd.	arhivski uradniki	kapetan II. kl.
9.	Pravni in profesorski pripravniki itd.	40% računskih uradnikov; meščanskošolski učitelj z manj od 10 letne službe; osnovnošolski učitelj z manj od 13 letne službe; itd.	30% arhivskih uradnikov itd.	poročnik
10.	—	računski pripravniki, učiteljski pripravniki	50% arhivskih uradnikov I. t. d.	podporočnik
11.	—	—	arhivski pripravniki I. t. d.	narednik, vodnik

Z vpeljavo polkovniškega čina v I. kategoriji bi se preprečilo, da bi se razna mesta uvrščala v čin brigadnega generala, akoravno njihov položaj nikakor ne odgovarja tako visokemu činu, dasi presegajo običajni, uradnikom s fakultetsko izobrazbo dosegljivi položaj. Po predlagani razporedbi bi bilo v II. in III. kategoriji uradništva več položajnih skupin, nego je to odredeno v sedaj obstoječem uradniškem zakonu, a

višji položaji bi se morali pridržati res le malemu številu najbolj zmognih in na posebno odgovornih mestih nameščenih uradnikov. Zgolj določena službena doba ali pa pripadnost k izvestnemu po službeni dobi določenemu odstotku uradništva v kaki stroki, ne bi smeli biti merodajna za napredovanje v te višje skupine, niti tedaj, če bi moment službene dobe bil vobče primeren za uvrstitev v položajne grupe. Na pri-

mer ni pomislekov, če se uvrste učitelji osnovnih in meščanskih šol v skupine po svojih službenih letih, a v razpredelnici navedeni najvišji dve položajni skupini, ki naj bi bili v II. kategoriji še dostopni, to sta 6. in 5. skupina, bi se morali pridržati posebnim važnim mestom, kakor okrajnim šolskim nadzornikom, učiteljem na učiteljskih, višjim šolskim oblastim prideljenim učiteljem in podobno. Tudi bi kazalo, da bi meščanski učitelji hitreje od osnovnih učiteljev napredovali v višje položajne grupe in normal. dosegli skupino za eno višjo od one učiteljev na osnovnih šolah. V sedanjih uvrstitvi učiteljstva pogrešamo vsled neprimernih določil v uradniškem zakonu primerno prilagoditev na ostalo organizacijo države.

Načeloma se naj mesta z določeno funkcijo uvrste v določeno položajno grupo. Za vse primere pa ta način razvrstitve tudi ni primeren, marveč se naj odkažejo posrednim skupinam te ali one stroke določeni odstotki ali pa se naj vpošteva službena doba.

Kadar bi bila za uvrstitev uradnikov nekih strok (n. pr. sodnikov, profesorjev in učiteljev raznih vrst itd.) službena doba merodajna, se ne sme vpoštevati zgolj celotna službena doba, ampak določena doba v posrednih položajnih skupinah. S tem bi se preprečili preveliki skoki ter bi se izključilo, da po činu mlajši uradnik kar preskoči po činu starejšega. Tako na primer prestopi po sedaj veljavnem zakonu o uradniških univerzitetni docent, ki ima 20 let državne službe, rednega univerzitetnega profesorja, ki je že več let redni profesor, a nima 20 let službe. Nekaj podobnega opazamo pri predsednikih okrožnih sodišč in pri ravnateljih srednjih šol, vendar teh središnjih napak ni povzročil zakon sam, temveč izvršilna odredba. Vsekakor je taka preureditev neobičajna in izziva kritiko.

Lahka bo uvrstitev, kadar je za določeno mesto ali za določeno funkcijo določena le ena sama položajna grupa ali kvečjemu dve in je za dosego višje izmed teh dveh položajnih grup predpisana izvestna doba službovanja v nižji teh dveh skupin. Ne sme pa biti merodajna kar celotna službovanje, da se prepreči ravno omenjeno neprimerno preskakovanje morda bolj za služnih uradnikov in s tem vzbuja nevoljo.

Kadar ni določena službena doba merodajna ali pripadnost k določenemu odstotku vsled daljšega službovanja, marveč so posrednim grupam te ali one stroke odločeni izvestni odstotki dotičnih uradnikov pridržani brez ozira na službeno dobo in se imenovanje vrši edino po sposobnosti (kar se da včasih seveda težko določiti in je tu ali tam prilika za pristransko postopanje), potem bi bilo neobhodno potrebno, da se ti odstotki ne nanašajo na dotične stroke v vsej državi, temveč na posamezne okolišne posrednih upravnih ali apelacijskih sodišč ali na pojedine pokrajine. S tem bi se preprečilo zapostavljanje te ali one pokrajine, kar sedaj ni izključeno.

Iz zunanje politike.

* Govor R. Poincaréa. Pred par dnevi je imel bivši ministrski predsednik R. Poincaré o priliki blagoslovitve vojne spomenika v Sedanu pomemben govor, v katerem je med drugim dejal: »Nemčija je skrbela, da se ni pozabil poraz pri Sedanu. Naši sosedje so slavili svojo zmago vsako leto in z ropotajočo indiskrecijo. To pot so na bojišču kapitulirali Nemci. V naših rokah so pustili veliko število ranjencev, ujetnikov, tretjino svoje armade. Prosili so maršala Focha, naj se usmili ostanka njihove armade. Samo naši velikodušnost se imajo zahvaliti, da jim je bila prihranjena največja vojaška katastrofa, ki more zadeti kak narod. Pred šestimi leti bi bili lahko naložili Nemčiji težje pogoje. Sedaj mora izvršiti lojalno vse pogoje, ki jih je določila naša velikodušnost.«

* Herriot proti Vatikanu. Medtem ko nova francoska vlada vzpostavlja prijateljske zveze z Moskvo, Angoro in celo z Berlinom, zavzema čezdaljebolj sovražno stališče proti Sveti stolici. Vlada je trdno odločena odpraviti poslaništvo pri Vatikanu in čaka samo parlamenta, kateremu se bo zadeva predložila. Slučaj v Alenconu, kjer so klarisnje morale izprazniti svoj samostan, se splošno smatra kot škandal. Zelo hud odpor proti antikatališki politiki vlada v Alzaciji. Svobodomiselnim časopisje dolgi seveda Vatikan, da ta odpor neti. Franciji se obetajo nove hude notranje borbe, ker vsi zmerni elementi podpirajo katoličane.

* Povsod so odzadaj banke. Francoski listi poročajo zanimivo vest, da Abd-el-Krim, ki vodi vojsko proti Špancem v Maroku, uživa tiho podporo več angleških premogokopnih družb, ki so v zvezi tudi z nekim francoskim koncernom. Banke dajo Maročanom tudi denar za orožje. Njihov namen je postaviti po izgonu Špancev za predsednika riške republike Abd-el-Krima, ki jim bo podelil koncesije za riške rudnike.

* Mažarski protest proti govoru grofa Apponyija v Zenevi. Zveza republikanskih

mažarskih malih posestnikov v Češkoslovaški republiki je sklenila protestirati s posebno spomenico, namenjeno Društvu narodov, proti govoru grofa Apponyija. Spomenica pravi: Grof Albert Apponyi ne more imeti pravice, govoriti v imenu mažarskega prebivalstva v nasledstvenih državah, ker ga v to nikdo ni pooblastil. Impulz za njegov govor je dal interes veleposestnikov, da bi se potem nemirov onemogočila v nasledstvenih državah izvedba zemljiške reforme. Delovno mažarsko ljudstvo Češkoslovaške republike je preizkusilo z drugimi tlačnimi narodnostmi vse gorje pod igom Habsburgovcev, zato smatra vse someščane — ne oziraje se na narodnost — za sotrpinne in se ne bori v prvi vrsti za dosego manjšinskih, marveč človečanskih in ljudskih pravic. Iz tega razloga najenergичneje protestiramo proti govoru grofa Apponyija.

Notranji položaj v Italiji.

Fašistovskega poslanca Casalinija, ki ga je ubil delavec Corvi, so 15. t. m. v Rimu slovesno pokopali. Fašisti so inscenirali velik pomp, kakor le oni to znajo. Izgredov ni bilo nobenih, ker je Mussolini izdal strog parolo, da se ne smejo vršiti nobena nasilja in maščevalni čini. Ponekod so fašisti sicer uprizorili škamdale v manjšem obsegu, pa jih je oblast hitro zadušila.

Mussolinijeva taktika je prozorna. Njegovo stališče je že tako omajano, da bi bilo treba samo novih fašistovskih nasilij, da izbruhne revolucija proti fašizmu. Vojstvo in varnostne straže niso več na strani fašizma. Umor Casalinija je samo utrdil željo in zahtevo ljudstva po normalizaciji razmer v smislu zakonitosti, reda in ustave. S tem, da je zadušil vsakršen izbruh maščevalnosti, hoče Mussolini vzbuditi vtis, da je sposoben vrniti deželi mir. Ali bo s tem imel uspeha, pa je drugo vprašanje.

Opozicija namreč ni položila orožja. Nje se umor Casalinija ne tiče. Morilec Corvi je anormalen subjekt, ozačje sovraštva pa je ustvaril itak fašizem. Popolari so se zbrali 15. t. m. na sejo in ugotovili, da od 27. junija do danes politični položaj v Italiji ni nič spremenil in da fašizem ni v svrbo resnične normalizacije razmer ničesar storil. Liberalci so se tudi zbrali in ponovno naglašali, da se mora vršiti ustava, ki omogočuje mirno sodelovanje vseh strank, da se mora avtoriteta države postaviti nad vse stranke, da armada ne sme stati v službi nobene stranke.

Posledica španske diktature.

13. septembra je minulo leto, odkar je bil v Španiji proglašen direktorij v svrhu politične in gospodarske obnove dežele. Obletnica bi se bila imela na zelo pompoznen način praznovati, pa je vsled nesrečnih dogodkov v Maroku popolnoma odpadla. General Primo de Rivera sam pa se z dvema članoma direktorija nahaja na maroškem ozemlju v Tetuanu.

Ko se je Primo de Rivera z državnim udarcem polastil vlade, je obljubil, da bo maroško afero čimprej likvidiral. To se mu pa ni posrečilo, dasi je bila priložnost, da se Španija z voditeljem vstaške vojske diplomatsko pogodi in izprazni nekatere nevarne in zanj popolnoma brezpomembne točke maroškega primorja. Diktatorju pa je bilo več za vojaški prestiž, ki je vsled uspešnih napadov vstašev trpel, kar ga je zapletlo v pravo vojsko, ki ima čezdaljebolj katastrofalen potek za Španijo in izžepuje njene finance. Raditega raste odpor ljudstva in se ojačuje opozicija, dasi jo diktator z vso silo tlači k tlom.

Gospodarski položaj dežele je tudi sicer zelo slab. V Kataloniji delajo tovarne menj kot preje, vrhtega pa je bilo letos tudi kmetijstvo prizadeto po izredni suši.

Kaj se zgodi v bližnji bodočnosti, je še čisto negotovo. Sicer so vse politične stranke od desnice do levece diktaturi nasprotne; ker pa je Primo de Rivera onemogočil vsak zunanji pojav političnega strankarskega življenja v Španiji, se sile stranke ne dajo presoditi. Nekateri menijo, da ni izključena nova diktatura iz generalov, ki so nasprotniki de Rivera.

Politične vesti.

+ Nagajivo uradništvo. Od mnogih strani prejemamo pritožbe, da razni demokratski uradniki nalašč svoje službe ne izvršujejo tako, kakor bi jo morali v interesu države in javne uprave, ampak da javno delo naravnost sabotirajo, seveda z očitnim namenom, da ravnajo še po navodilih in po migljajih »Jutra« zanetijo med ljudstvom nezadovoljnost s sedanjo vlado. Tako smo nedavno brali v »Jutru« pritožbo zaradi pomanjkanja vagonov, ki jih baje lesni trgovci ne dajo. Ali ni to jasen migljaj za demokratske gospode, naj vagoni dirigirajo iz službenih ozirnov drugam, samo da bodo pritožbe naknadno upravičene? Dalje smo brali v »Jutru« tudi pritožbe zaradi previsokih davkov. Ali ni bila morebiti tudi ta pritožba v »Jutru« samo dobro preračunan migljaj na zveste demokratske pristaše med uradništvom, kako naj uradujejo pod novo vlado? Ali si nekateri gospodje res tako srčno žele disciplinarnih preiskav in njihovih posledic?

+ Pogojni monarhisti. V Novem Sadu izhaja najstarejše glasilo radikalije, dnevnik »Zastava«, ki je nekaj časa služil idejam pokojnega Saše Tomića. Padec Pašičeve vlade je pa novosadske radikale tako zbesnel, da so postali v svojem glasilu nasprotniki dinastije. V »Zastavi« je namreč izšel članek s pozivom na prebivalstvo, naj gre na ulice in kliče: »Doli s kraljem!« čes, da je to tudi radičevcem dovoljeno. Državni pravdnik je dvignil proti uredniku Milanu Ivančeviću obtožbo.

Beleške.

Višek surovosti. »Višek nesramnosti«, meni »Narod«, je zahtevati od »naprednih« listov — ki radi poudarjajo, da niso nasprotniki vere — da bi zapisali kako besedo v prilogi verski prireditvi, kakršna je bila Marijanski kongres. Naj »napredni« listi blagovolijo oprostiti, da se je kaj takega od njih pričakovalo! Kajti tisti, ki so to od njih pričakovali, so gotovo mislili, da ti »napredni« listi poznajo vsaj še malo — vljudnosti. Vsi večji liberalni listi drugih narodov navadno prinašajo o velikih verskih prireditvah, kakor je bila Marijanski kongres, če že ne prijazne, pa vsaj objektivne novice. Da naši »napredni listi« tega niso zmožni, je le dokaz, na kako nizkem nivoju stojijo. Da, česar pri drugih narodih ni kmalu opaziti, to je pri našem malem narodčiču, oziroma njegovih »naprednih« glasilih: višek sovražnosti do vere in s tem združeni višek surovosti. Tako sovražstvo in surovost, da verske pojave, ki jih enkrat nehoti blagoslovljajo, čez par dni hote preklinjajo! To sovražnost in surovost ti listi v našem narodu sistematično gojijo, zato se iz te surovosti nikdar ne bomo dvignili, ker dobiva vedno nove hrane od tistih, ki so poklicani, da ga dvigajo k plemenitosti mišljenja in čustvovanja. »Nesramnost« je od »naprednih« listov zahtevati nekoliko vljudnosti nasproti verskemu čustvovanju slovenskega ljudstva! Z drugo besedo: Vsa bahava »naprednost« ni drugega kakor sovražnost do cerkve, nevljudnost in surovost do vernega ljudstva. Višek surovosti!

Na prostaško zabavljanje »Slovenskega naroda« zoper katoliško cerkev, ki ji odreja možnost prepoveda človeške družbe, so najboljši odgovor sledeče besede, ki jih je govoril znani pisatelj profesor Rademacher na kongresu nemških akademikov v Draždanih 14. septembra: »Danes ne pričakuje samo katoliški svet od katoliške cerkve odrešitve od svoje duhovne bede, ampak tudi nekatoliški — da, celo nekrščanski svet!« (Kölnische Volkszeitung št. 716.) Ata tega seveda ne vedo.

Enoleten dopust je dobil, kakor slišimo, ravnatelj Slavenske banke g. Avgust Praprotnik.

»Orjunaška livarna zvonov.« Na to »zlohotno« notico »Slovenca« odgovarja g. urednik »Vzajemnosti« (št. 9. 10) s tem, da na novo priporoča »svoje« zvonarno. Naj g. urednik, ki je sam delničar pri Strojnih tovarnah in livarnah, blagovolijo upoštevati sledeče: Naj nikar ne misli, da smo mi tako naivni, da verjamemo samo njegovim poročilom. Dobro vemo, da so dejstva, ki smo jih navedli v dotični notici, resnična. V zagovoru jih tudi g. zagovornik zvonarn ne upa naravnost tajiti, ampak jih samo malo zasuje. Dejstvo je, da so bili v zvonarni Orjunci. Sam sin g. ravnatelja Finžgarja je prihajal v zvonarno z orjunskega znakom in njegov oče je z Orjunci simpatiziral. Orjunci so popravljali svoje orožje v tovarni in tam naše ljudi terorizirali. Izgovor, da se g. ravnatelj Finžgar »za politične boje ne briga«, je zato zofizem. Danes, ko je političen tečaj malo drugačen, nihče ne prizna rad, da je protežiral Orjunce, ampak več ko ima kdo masla na glavi, bolj hiti izjavljati, da se ne mara politično udeleževati. Koliko so pa take izjave vredne danes, si lahko vsak misli, kdor zna politično šteti do pet. Dva Orjunca (eden je imel tudi kroj) sta med tem iz tovarne izginila (nista bila odpuščena), ker so jima zaradi naše notice postala tla prevročna. Na druge stvari ne bomo odgovarjali, ker ne maramo Strojnim livarnam škodovati. Ne taktno se nam pa zdi, da delničarji uporabljajo duhovsko glasilo v imenu splošne koristi samo za eno trdiko, ko vemo, da bi duhovščina brez teh delnic lahko imela svojo livarno, in ko vemo, da je bilo za splošno korist naših cerkva bolje, da so se ustanovile še druge, konkurenčne zvonarne.

Navzlic protestu. O upokojitvi višjega šolskega nadzornika g. Gangla poroča »Jutro« njegov belgrajski poročevalec, da je bil »navzlic protestu UJU ta ukaz poslan v dvor kralju na podpis«. — »Jutro« naj blagovolijo svojega belgrajskega poročevalca poučiti, da minister za prosveto ni vezan na sklepe UJU in tudi ni odgovoren UJU, ampak samo parlamentu.

Premog g. Rade Pašića. Za državno posestvo Belje so potrebovali 2600 vagonov premoga. Tega premoga pa niso vzeli iz državnih rudnikov, ampak so ga naročili iz Trbovelj po mnogo višji ceni. Zakaj? Zato, ker je na družbi »Ugalj«, ki je dobavljala Belju trboveljski premog, udeležen Rade Pašić s 60 procenti!

Občinske volitve v sodnem okraju Kozje.

Samo lista SLS je bila vložena v občinah Dobje, Verače, Virštanj, Loke, Presečno, Planinska vas in Pilštanj, kjer sta bili vloženi dve SLS. (SLS 21 glasov, tri odbornike, in Starotrkški katoliški kmetje [SLS] 38 glasov, 6 odbornikov.)

Buše: SLS 100 (8), SKS 18 (1).
Kozje: SLS 22 (2), gospodarska 56 (5), SKS 32 (2).

Zdole: SLS 45 (6), SKS 15 (1).
Drenskorebro: SLS 79 (8), SKS 15 (1).
Sedlarjevo: kmeč. gosp. skupina 37 (5), SLS 8 (1), Del. zveza 12 (1).

Imeno: SLS 39 (4), Dobro gospodarstvo 36 (3), zveza posest. 27 (2).
Sopote: SLS 30 (4), SKS 19 (3).
Križe: SLS 56 (6), SKS 35 (3).

Koprivnica: Kmečko delavska stranka 41 (6), SLS 7 (1).

Podsreda: SLS 56 (6), narodnogospodarska stranka 38 (3).

Gorjani: SLS 15 (1), SKS 61 (8), samostojna gospodarska lista 1 glas in nič odbornikov.

Podčetrtek: SLS 21 (3), JDS 36 (4).
Prevorje: SLS 22 (3), SKS 35 (6).
Veterinik: Samo lista SKS.

V občini Sv. Peter pod Sv. gorami in v občini Lastnič se bodo vršile volitve v nedeljo dne 21. t. m. V občini Sv. Vid pri Planini in Zagorje bodo volitve porovno razpisane, ker so prepozno vložili listo. Vse imenovane občine spadajo pod sodni okraj Kozje, okrajno glavarstvo Šmarje. Pri prejšnjih občinskih volitvah (1921) so bile popolnoma v rokah samostojnežev sledeče občine: Lastnič, Sedlarjevo, Virštanj, Sopote, Verače, Prevorje, Gorjane in Koprivnica. Torej smo krasno napredovali. V celem kozjanskem okraju je JDS nastopila samo v Podčetrtku.

Štajerske novice.

VOLIVCI SLOV. LJUD. STRANKE V MARIBORU!

V NEDELJO 21. SEPTEMBRA VSI NA VOLIŠČE!

NAŠA VOLIVNA SKRINJICA JE

1. PRVA! 1.

Š Velik volivni shod SLS se je vršil dne 15. t. m. zvečer v Mariboru. Udeležba je bila kljub viharju, ki je izbruhnil ob isti uri velika. Največ je bilo delavstva in železničarjev. Shodu je predsedoval dr. Leskovar. Za podpredsednika je bil izbran sprevodnik Domiter, za zapisničarja poštar Majhen. Govorili so nar. poslance Žebot, kandidati dr. Jerovšek, dr. Leskovar, Domiter, Medvešek, Kaučič in Polše. Shod je pozdravil navzoči minister Ivan Veselj. Z veseljem moramo konstatirati, da je ogromna večina delavstva, posebno železničarjev stopila na stran Slov. ljudske stranke. Sprevideli so, da so jih socialni demokrati samo vodili za nos. Shod je bil veličastna manifestacija za slovenski Maribor. Ko vsenemir razglajajo, da so volitve v Mariboru plebisit, kam spada naše mesto, so s to agitacijo vrgli med Mariborčane zopet baklo nacionalnega boja, ki se je bil že lepo poleg. Delavski govorniki so naglašali, da ne bodo prepustili, da bi se povzpeli na magistratu na krmilu veleniški kapitalisti. Zborovalci so si prisegli, da bodo agitirali od volivca do volivca, da bo naša zmaga prihodnjo nedeljo sijajna.

Š Še dva volivna shoda Slovenske ljudske stranke v Mariboru. V četrtek dne 18. septembra ob pol 8. uri zvečer se vrši v Mariboru za I. in IV. okraj volivni shod volivcev in prijateljev SLS v dvorani gostilne Anderle na Korški cesti v novo urejeni znan »Flosarske« dvorani. — Drugi dan, v petek dne 19. sept. ob pol 8. uri zvečer pa bo enak shod za V. okraj (Magdalensko predmestje) v gostilni Nendl-Friedau na Tržaški cesti. Na obeh shodih bodo govorili poslanec Žebot in drugi govorniki.

Š Celjske občinske volitve. Tudi v našem mestu so zadnji čas občinske volitve prinesle med prebivalstvo precejšno živahnost. Zadnja lista je bila vložena pod imenom »Celjski socialno-gospodarski blok«. Malo prej je bila vložena uradna lista »Socialistične stranke Jugoslavije«. Kot prva pa je bila vložena lista takozvanega »Narodnega bloka«. Zadnji blok tvori uradno Žerjavovi demokrati, Zhabarjevi narodni socialisti in Stermeckijevi radikalci. Uradna lista socialno-demokratska stranka gre v volitve samostojno in v primeri s številom zgoraj omenjenih blokov in z ozirom na Žerjavov volivni red ne pride dosti v poštev. Proti takozvanemu »Narodnemu bloku« bo stal v ostri borbi »Celjski socialno-gospodarski blok«, kojega tvorijo pristaši Slovenske ljudske stranke, demokrati disidenti, ki so proti teroristični in korupcijski struji Žerjavovcev, skupina celjskih obrtnikov, osobito gostilničarjev, skupina socialdemokratov, ki podpira naš blok z namenom, da mu pripomore k relativni večini in pomaga zrušiti Žerjavovce, ter »Celjska gospodarska stranka«. Glede slednje ima blok v rokah garancijo, da se hoče le udeleževati pri gospodarski povzdigi mesta

izključujoč vsako tujerodno nacionalno aspiracijo ter se je zadovoljila celo z manj mandati, kakor bi ji pripadlo po pravičnem proporeu. V podkrepitev namere edinole gospodarskega udejstvovanja je ta stranka pri izbori kandidatov iz njihovih vrst respektirala v narodnem oziru željo ostalih blokašev, osobito »Slov. ljudske stranke«. Ta stranka je tudi že v naprej izjavila, da v korist slovenskim strankam ne aspirira niti na mesto župana niti podžupana. Ako ta blok zmaga, za kar je danes najboljše razpoloženje, ima blok že naprej garancije, posebno že z ozirom na sestavo kandidatne liste, da se bodo s prekoproporcijami mandati po Žerjavovi milosti okoristile le ostale skupine tega bloka na škodo takozvanega Narodnega bloka. O kakem narodnem ogroženju mesta Celje ne more biti govora ter slika nasprotni blok hudiča na steno le iz razloga, ker se boji za svoje stolčke. Demokrati uganjajo isto igro, kakor jo uganjajo v državni politiki; kadar so njihovi stolčki in žepi v nevarnosti, vedno vpijejo o narodni nevarnosti ter izkoriščajo narodnost za svoje osebne namene. Javnosti pa moramo še posebej povedati, da je SLS uradno vprašala »Narodni blok«, preden se je nasprotni blok tvoril, koliko mandatov bi ji Narodni blok dal, ako ide ž njim. Dobila pa je ultimativni odgovor, da tri mandate in enega na sedemindvajsetem mestu kakor da bi bila SLS prišla k njim berait — K temu dopisu, ki ga objavljamo v svrhu informacije, dostavljamo, da SLS ni šla v noben blok. Celjski socialnogospodarski blok je privatna akcija, s katero SLS nima nobene zveze. Da pa ni prišlo do kakšnega drugega rezultata, je kriv Narodni blok, ki je menil, da se more s SLS norce briti. Nekateri pristaši SLS so se iz lastne iniciative odločili za listo Celjskega socialnogospodarskega bloka, vsled česar SLS potem ni kazalo več postavljati lastne liste, ker bi se pri volitvah ne pokazala več prava njena moč.

Š Zborovanje vojnih invalidov, vdov in sirot v Celju. Iz Celja smo prejeli tole poročilo: V nedeljo dne 14. t. m. so v nabito polni dvorani hotela »Beli vol« v Celju zborovali vojni invalidi, vdove in sirote. Glavne zahteve so bile: Takojšnje sklicanje narodne skupščine ter postaviti kot prvo točko dnevnega reda invalidski zakon. Dovolj je šestletnega čakanja, dovolj lepih besed, pisanja in obljub. Zahtevali so dejstev. Nadalje je zbor enoglasno sklenil, da se pošlje brez razlike strank, potem časopisja zahvala onim, ki so se udeležili dne 31. avgusta t. l. sestanka bivših vojakov na Brezjah in ki so kot velika skupina izven invalidskih vrst zahtevali takojšen sprejem invalidskega zakona. Pokazali so s tem, da pojmujejo stan vojnih žrtv, kajti bili so priča, ko so padali očeti sirot, priča, ko so padali možje sedaj zapuščenih vojnih vdov in priča, ko je pekleno orožje trgalo ude od telesa nekdanjih mladeničev in mož. Zborovanje je poteklo povsem mirno in dostojno ter naprnilo na občinstvo globok vtis. — K temu poročilu in raznim »protestnim shodom«, ki jih prireja udruženje vojnih invalidov, pripominjmo: Invalidi so vsa leta od prevrata sem zmanj čakali na invalidski zakon. Slišali so res same obljube, dejanja so bila pa tem obljubam nasprotna. Toda o »protestnih shodih« je bilo malo slišati. Šele pod sedanjo vlado se je v popolnem sporazumu z invalidsko organizacijo izdelal zakon, ki pride na vrsto, ko bo sklicana narodna skupščina, to je v začetku meseca oktobra. Zastopniki invalidov so izrekli svojo zadovoljnost nad invalidskim zakonom. Vse to je bilo naznanjeno v časopisju. Sedanja vlada je dejansko pokazala, da ni vlada praznih besed, kakor prejšnje vlade, in vendar prireja v Sloveniji — Udruženje vojnih invalidov sedaj »protestne shode«, prej pa, ko jih je bilo krvavo treba, jih pa ni. To diši malo po dr. Žerjavu, ki je prej kot minister invalide vodil za nos. Invalidi, pozor! Ne dajte se od Žerjavovih priganjavev zlorabljati!

Š Mariborske vesti. Nemci so razvili živahno agitacijo, vendar je upati, da trenejši someščani ne bodo sledili Schauerjevim petelinom, ki se jim hoče »plebisitarnega« eužitka in demagogije na račun stvarne komunale politike. Zlasti nemški obrtniki so nejevoljni nad taktiko gospode Glaser, Mühleisen e tutti quanti in bodo volili slovensko listo, na kateri se bleste imena poštenih, splošno priljubljenih obrtnikov. — Orjuna še ne miruje in skuša kovati iz volivne borbe za sebe kapital. »Straža« kliče orjunašem, naj se ne vtikajo v zadevo, ki se jih ne tiče, ker bodo slovenske stranke že same opravile borbo. — Župan Grčar ne bo več kandidiral, ker se peha za županskim stolcem znani socialpatriotski tribun Bahun. — Iz zgodovinskega društva. Dne 13. t. m. je izročilo odposlanstvo Zgodovinskega društva v slavnostni dvorani moškega učiteljskega praškemu vseučil. prof. dr. M. Murku krasno diplomu častnega članstva, ki jo je izdelal g. prof. Gvajc. Slavnosti je prisostvovala odlična mariborska občinstvo; zvečer se je vršil v Grajski kleti prijateljski sestanek, na katerem je g. profesor pripovedoval svoje vtise iz Sandžaka. — Dr. Lasker pride v Maribor? Kakor poroča jo tukajšnji listi, utegne na svoji turneji skozi Jugoslavijo obiskati svetovni šahist dr. Emanuel Lasker (Berlin) tudi Maribor. Šahisti mu nameravajo prirediti slovesen sprejem. — 18. t. m. ob 19. uri se vrši zadnja seja mestnega občinskega sveta v Mariboru.

Dnevni red obsega: 1. Predlogi in vprašanja. 2. Poročilo predsedstva. 3. Poročilo odsekov. 4. Živinski seji v Mariboru odprti. Dne 23. sept. bo zopet goveji in konjski sejem v Mariboru. 26. sept. pa svinjski sejem. Tako je odgovoril veterinarski oddelek v Mariboru poslancu Žebotu. Kupci se vabijo, da se udeležijo sejma 23. sept. v Mariboru.

Š Predzrna roparja. V Sodincih pri Veliki Nedelji sta vlomila dva neznana maskirana roparja v hišo gostilničarke Marije Dolinšek. Vdrla sta skozi podstrešje. Gostilničarka in služkinjo Angelo Lah sta zvezala in jima zamašila usta. Nato sta odnesla precej gotovine, več dragocenosti, obleko in perilo in sta pobegnili. O predzrnih roparjih nimajo še nobene sledi.

SMOLA.

Dopisi.

Vič. Dne 10. 9. so se vršile volitve novega krajnega šolskega sveta. Volitve so se izvršile tako, da SLS kot najmočnejša stranka v občini ni dobila v novem krajnem šolskem svetu nobenega zastopnika razen zastopnika cerkve in šole, ki sta itak člana in se jih ni volilo. Značilno je posebno to, da je »delavski klub« volil soglasno liberalne kandidate. Radovedni smo, kaj bodo k tej zvezi rekli delavci-volivci? Od obeh klubov pa se je kršil dogovor, da se upošteva ključ, ki je bil določen prvotno. Klub odbornikov SLS je v znak protesta oddal pri volitvah prazne glasovnice.

Vranja peč. Pomenljiv in važen dan je bil zadnji nedeljo imena Marijinega za našo gorsko župnijo. Ta dan je namreč asistent dež. hig. zavoda g. Puhar v dvakratnem predavanju s skopičnimi slikami — posebej otrokom, posebej odraslim — razložil pogubni vpliv alkohola, posebno o žganju v tako mikavni in obenem v srce segajoči obliki, da so trdim hribovskim možem večkrat stopile solze v oči. Predavatelj zasluži, da ga pozovejo še v to in ono, ne samo dolinsko, ampak tudi hribovsko vas. Zakaj ravno v hribih se je alkoholizem tu in tam tako močno razpasel, dasi ne trdimo, da bi bile naše vasice v tem oziru prve, da bo treba takorekoč nov rod vzgojiti, če hočemo priti v čase treznosti. G. predavatelju pa zahvala tudi na tem mestu z željo, da Bog obilo blagoslovi njegov trud.

Zavrč pri Ptuj. Dne 14. t. m. je bil pri nas za župana izvoljen vrl mladenič Martin Rihtarič, načelnik krajevne organizacije SLS in predsednik mladeniške Marijine družbe. Tudi svetovalec Jožef Kokot in Mirko Kopča sta odločna pristaša SLS. Tako je zopet ena občina prišla v naše roke. Dolgo let za Avstrije so nje na čelu stali Nemci in štajercijanci, zadnja tri leta pa žalibog izključeni šolnik Troha, ki je občino privedel na kraj propada. Zadnji čas so ga tudi njegovi pristaši zapustili; edino pošni odpravnik Feguš je še njegov privesek, a tudi tu bo treba očistiti, akoravno ga g. dr. Janžekovič ščiti. Prihodnjik bomo poročali, kako je dr. Janžekovič inspiciral pošni urad.

Dnevne novice.

— Vprašanje na upravo monopola. Znamo nam je, da je finančni minister že zdavna podpisal odredbo, po kateri se draginjska doklada tobačnemu delavstvu zviša za 4 Din dnevno in se izplača 3 Din draginjske doklade za osebo, delavstvo pa te odredbe še do danes ni deležno. Zakaj uprava monopola to stvar zavlačuje?

— Nameravana redukcija na južni železnici ustavljena. Minister Sušnik je dne 15. t. m. brzojavno odgovoril poslancu Žebotu na njegovo interpelacijo, da je odredil, da se nameravana redukcija postajnega osebja na južni železnici ustavi. Kdor je že reduciran, bo sprejet nazaj. Direkcija je to že sporočila vsem postajam.

— Škofijska gimnazija v Št. Vidu nad Ljubljano je imela konec preteklega šolskega leta 334 dijakov. Po dopolnilnih in ponavljajnih izpitih jih je izdelalo z odliko 92, z dobrim uspehom 217, izdelalo ni 22 dijakov, 3 so ostali neizprašani (27,5, 6,6 in 9,9 odstotkov). V novem šolskem letu pa se je vpisalo v zavod 336 gojencev. V posameznih razredih je dijakov: I. a 44, I. b 38, II. a 33, II. b 35, III. 50, IV. 45, V. 28, VI. 24, VII. 25, VIII. 14.

— **Pojasnilo ravnateljstva državnih železnic.** Na našo novico »Kje leži krivdca« v štev. 206 z dne 9. septembra smo prejeli sledeče pojasnilo: »V nedeljo dne 7. IX. in ponedeljek dne 8. IX. je bila vsled »Marijanskega kongresa« v Ljubljani in Kmetijskega praznika na Bledu na vseh progah ogromna frekvenca. Vsled pomanjkanja osebnih voz, smo morali uporabljati tudi G vozove. Poleg rednih vlakov, ki jih je bilo treba ojačiti, kolikor so mogli stroji prenesti, je bilo v prometu dne 8. IX. še večje število posebnih vlakov. Tako na progi Ljubljana—Bled 3 pari, Ljubljana—Kamnik 1 par, Ljubljana—Novo mesto 1 par, Ljubljana—Vrhnika 1 par in Ljubljana—Zidani most 1 par. Pri sestavljanju garnitur smo se držali principa, da morajo imeti vlaki na progah, kjer vozimo z brzino 60 km ali več, v prvi vrsti osebnih vozove. Na lokalnih progah smo pa uporabili tudi G vozove, kolikor nam je nedostajalo osebnih voz. Na kratkih progah kot Ljubljana—Vrhnika in Ljubljana—Kamnik, smo uporabili za ojačenje in za posebne vlake izključno le G vozove. Na dolenski progi smo uporabili za ojačenje in posebni vlak približno eno tretjino G voz. Kot ojačenje smo morali uporabiti G vozove tudi na progi Jesenice—Ljubljana. Trditev, da bi imeli samo dolenski vlaki živinske vozove, ni resnična, ker so se isti uporabljali skoro na vseh progah, posebno pa na onih, kjer vozijo vlaki z manjšo brzino, kot 60 km. K temu pojasnilu k naši notici o živinskih vozovih moramo dodati, da je železniško ravnateljstvo in železniško osebje svojo nalogo ob Marijanskem kongresu naravnost sijajno rešilo. Kljub velikanskemu, nepričakovanemu navalu občinstva je bil železniški promet točen in ni bilo niti najmanjšega incidenta.

— **Topovske strelne vaje na Barju.** Na temelju obstoječega povelja g. ministra vojske in mornarice ima 16. artiljerijski polk izvršiti toletno ostro streljanje iz topov v svrhu šolanja vojakov. Streljanje iz topov se bode vršilo na terenu, imenovanem »Ljubljansko barje« in to na (18.) osemnajstega, (20.) dvajsetega, (22.) dvaindvajsetega in (23.) trindvajsetega septembra 1924. Zemljišče, katero je izbrano za ostro streljanje, meji na sledeče naselbine: Od severne strani: M. H. Kosler — Crna vas, od vzhodne strani: Hauptmanca, Babina Gorica—Škofelja, Klanec do vasi Gubnišče, od južne strani: Pijava gorica—Kremenica—Studence, in od zapada: Iška loka—Matena—Brest—Tomišelj — Sv. Janez in Sv. Lovrene (kota 329)—vasi Jezero—Podpeč. Zemljevid (sekcije) Ljubljana v razmerju 1:75.000 (specijalna avstrijske izdaje). Za slučaj slabega vremena in ako ne bi bilo mogoče izvršiti streljanja iz topov v označenih dneh, se bodo vršile kasneje, kadar bo vreme to dopuščalo. V tem slučaju se bode ukrenjeno pravočasno javilo. Celokupni prostor, kateri je označen za streljanje iz topov, se bode imenovane dneve gosto zastražil z vojaškimi stražami, katerim se hoče izdati strogo povelje, da nikogar ne puščajo v rajon strelišča, dokler ne bode dan znak ustavit oganj. Prebivalstvu se naroča, da posluša vojaške straže, katere bodo postavljene v svrhu zastraženja potov in celokupnega strelišča, ker bi v protivnem lahko zašlo pod oganj topov in s tem v smrtno nevarnost. In vseh potih, stazah, katere vodijo v streliščni prostor, bodo, razen vojakov-stražnikov, postavljene opozorilne table z napisom »16. artiljerijski polk vrši streljanje iz topov; zabranjen vstop v strelski rajon. Ne dotikaj se nerazstreljene artiljerijske municije (zrna). Prebivalstvo okoliških vasi, posebno pastirji in drugi, naj se pod nobenim pogojem ne dotikajo nerazpočenih granat in šrapnelov. Ako bi jih kje na zemljišču našli v prostoru, kjer se je vršilo streljanje, naj dotični to takoj naznani mestnemu magistratu, če pa leži izstrelak zunaj mestnih občinskih mej, okrajnemu glavarstvu v Ljubljani — Mestni magistrat ljubljanski, dne 16. septembra 1924.

— **Umrli je v Mengšu po dolgi bolezni obžemani posestnik in gostilničar Josip Kralj,** dolgoletni predsednik tamošnje podružnice Kmetijske družbe in dolgoleten član nadzorstva elektro-strojne zadruge v Mengšu. N. v m. p.!

— **Zeroka.** Dne 14. t. m. se je zaročil gospod Karol Serini, sin lesnega trgovca iz Dolenjega Logata z gospodično Milko Korenčan, hčerko gostilničarja in mesarja istotam.

— **Lepe slike Marijan.** kongresa se dobe po 5 Din pri fotografu Hugonu Hübner, Ljubljana, Valvazorjev trg 7.

— **Potovanje naših gospodarskih krogov v Prago.** Češkoslovaško-jugoslovansko narodnogospodarsko udruženje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet češkoslovaških trgovcev, industrijcev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški veliki sejem, ki se vrši od 21. do 28. septembra 1924. Poleg obiska velikega sejma je nameravan tudi poset najvažnejših trgovskih in industrijskih centrov češkoslovaške republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni. Ker bi z izletom vrnil obisk, ki so nam ga napravili lansko leto češkoslovaški gospodarski krogi, a bi bil tudi obisk trgovskih in industrijskih tržišč v češkoslovaški republiki za vse udeležnike velikega informativnega in poučnega

pomena, želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev vsaj približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čim prej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožnja bi stala (z uporabo sejmaške legitimacije) z brzovlakom III. razreda približno 685.02 Din, II. razred 924.50 Din. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din dnevno.

— **Olajšava za posetnike živinskega sejma v Sarajevu.** Železniški minister je dovolil za obiskovalce velikega sejma za živino in živinske izdelke, ki se bo vršil v Sarajevu od 21. do 23. septembra t. l., 50 odstotkov popusta na vseh železnicah. Znižanje velja od 18. do 25. septembra t. l. za obiskovalce, kakor tudi za prevoz živine in živalskih izdelkov.

— **Proslava kluba hrvatskih književnikov in umetnikov v Osijeku** se bo vršila 5. oktobra t. l. in ne, kakor so objavili nekateri listi, 3. oktobra. Ob 8. uri se bo vršila v gornjogradski župni cerkvi slovanska služba božja. Službo božjo bo opravil grško-katoliški župnik g. Spiridon Petranović iz Petrova. Ob 9. uri (do pol 12.) se bo vršil v trgovski in obrtni zbornici prosvetni setanek. Ob pol 12. bo v župnijski dvorani otvoril župan mesta Osijek na svočani način razstavo slik, ki ji sledi predavanje g. prof. M. D. Gjurića. Nato se bo vršil skupni obed, ki ga je treba vnaprej naročiti pri Klubu hrv. književnikov in umetnikov v Osijeku. Slikarji morajo čimprej vposlati svoja dela.

— **Potres.** Iz Rimskih toplic nam poročajo: v ponedeljek, dne 15. sept. ob 9. uri zvečer smo čutili precej močan potresni sunek. Smer mu je bila od severovzhoda proti jugozahodu.

— **Iz diplomacije.** Za novega španskega poslanca na našem dvoru je imenovan Don Francisco. Desetanjni odpravnik poslov je premeščen v Bukarešt.

— **Afera Andraliceve.** Te dni je bila po enoletni preiskavi izročena belgrajskega prvoostopnemu sodišču znana vohunka Danica Andraliceva. Mestno sodišče je dostavilo ves material državnemu pravdniku v pretres. — Razprava, ki se bo vršila približno koncem septembra, obeta postati zelo zanimiva.

— **Kački izropali občinsko blagajno.** — »Vreme« je prejelo iz Peči vest, da so kački pod vodstvom nekega Arnavta-begunca napadli občinsko sodišče v selu Zlokučani ter pri tej priliki odnesli 30.000 Din državnega denarja, ki ga je občina zbrala kot davščino. Preplašila jih je blagajnikova žena s svojim krikom in pa seljaki s puškinimi strelji. V kotu dotične sobe je bil mali zabojček z 80.000 Din. Tega denarja kački, k sreči, niso opazili.

— **Afera Carlier-Iseli — druga Dreyfusova afera?** Zagrebški listi pišejo: V Belgrad je dospela sestra francoskega stoltnika Carlier-a, ki je bil radi umora Švicarja Jean Iselja obsojen na 20 let težke ječe. Z gđ. Suzanne Carlier je prišel tudi francoski advokat conte de Remagne, da pospeši obnovno procesa, za katerega se tudi zanimata advokata — oče in sin — dr. Martinaca. Carlier je baje nedolžen; po vsem sodeč, je morilec, toda pozitivnih dokazov ni. Carlier je začel v požarevski ječi besneti, tako da ga morajo vezati. Njega uničuje okolnost, ker noče objaviti nekih dokumentov, ki bi škodili interesom francoske republike. Afera Carlier je baje druga Dreyfusova afera. Gđ. Carlier je odpotovala v Požarevac, da se sestane z bratom.

— **Pazite na kolesa!** Iz gostilniške veže Katarine Ves na Rodici je bilo ukradeno Ivanu Ručigaju kolo znamke »Jugo« štev. 501407, vredno 2000 Din. — Pismonoši Karolu Mesec je bilo ukradeno kolo izpred gostilne Habjanove v Domžalah. Kolo je črno, dobro ohranjeno, vredno 1600 Din. — Izpred gostilne »Vivod« v Mešici je bilo ukradeno rudarju Francetu Čufarju 3000 Din vredno kolo znamke »Kosmos« štev. 316714, črno pleškano.

— **Razne tatvine in vlomi.** Julijana Kangler je pokradla svojemu gospodarju Janko Rozmanu v Libuši nekaj ženske obleke, čevljev, naglavnih in žepnih robocev in nekaj gotovine ter je pobegnila. — V Središču je bilo vlomljeno v stanovanje Marije Antonovič. Tat je ukradel več obleke in perila in je napravil okrog 12.000 Din škodo.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Minister dr. Behmen v Ljubljani.

Včeraj popoldne se je pripeljal v Ljubljano minister za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Behmen. V ponedeljek si je ogledal Rogaško Slatino ter tu imel konferenco z načelnikom zdravstvenega oddelka dr. Katičičem, katerega je pozval v Rogaško Slatino. V njegovem spremstvu potujejo posl. g. Miljković, g. dr. Lohert in kabinetni šef, G. minister si je včeraj ogledal Topolščico in nekatere druge zavode ter se je popoldne proti večeru pripeljal v Ljubljano, kjer sta ga pod invalidskim domom sprejela velik župan g. Šporn in g. dr. Goršič. Ob pol 6. uri je nato g. minister s spremstvom izstopil v hotelu Union, kjer ga je takoj ob-

iskal posl. Kremenžar ter se z njim delj časa razgovarjal.

Ob 7. uri je nato bil sprejet pri ministru primarij g. dr. Vinko Gregorič, kateremu je g. minister povedal, da je ugodil zahtevam slovenskih poslancev ter podpisal odlok, s katerim sme delzna bolnišnica uporabljati svoje dohodke sama, s čemur bo končana kri-za v bolnici.

Nato sta v spremstvu posl. Kremenžarja bila sprejeta gg. dr. Zdešar in Lavtižar, ki sta predložila g. ministru želje in zahteve socialnega in tudi zdravstvenega značaja. Posebej je bil gospod minister informiran o skrbi za otroško varstvo pri nas, o razmerah v bolnicah, med invalidi in v uradu za zavarovanje delavcev. Glede pokojninskega zavoda, o katerem se je tudi govorilo, je g. minister povedal, da je vprašanje povišanja rent ugodno rešil. K sklepu je g. minister obžaloval, da ni imel več prilike ogledati si vzorne dobrodelne ustanove v Ljubljani, o katerih je slišal že toliko lepega.

Danes zjutraj se g. minister odpelje v Zagreb in odtod v Belgrad.

Po svetu.

— **Ustanovitev slovaške nadškofije.** Pogajanja med Vatikanom in češkoslovaško vlado, zadevajoča posestno-pravno ureditev v esztergömski nadškofiji (Gran) se približujejo koncu. Kurija je sprejela zahtevo po ustanovitvi neodvisne nadškofije za Slovaško. Zadeva bo formalno takoj urejena, ko se povrna v Prago papeški nuncij msgr. Marmaggi, ki uživa sedaj svoj dopust na grajščini nadškofa Kordača v Dobruši. Sedež nove nadškofije bo Bratislava. Vatikanški krogi se mnenja, da je to velika koncesija praški vladi. V analognih slučajih da Vatikan ni tako postopal.

— **Kje pričenja mednarodni sporazum?** Francosko ministrstvo pravosodja pripravlja zakonski načrt, po katerem bo dovoljeno nemškim artistom svobodno nastopati v francoskih varietetjih. Istotako odredbo pripravljajo v Nemčiji. No, vendar se giblje!

— **Odprava dvorskega vlaka v Belgiji.** Radi štedenja so v Belgiji ukinili dvorski vlak. Odslej se bodo salonski vozovi kraljevske rodbine priklopili navadnemu osebnemu ali brzemu vlaku. Pohištvo dvorskega vlaka je bilo prodano na javni dražbi.

— **Zbirka znamk carja Nikolaja II.** Ruska sovjetska vlada je prodala nekemu Amerikancu zelo dragoceno zbirko znamk carja Nikolaja II. Zbirka obsega 35.000 komadov, med njimi zelo redke znamke.

— **Brezplačna stavbišča za revne sloje.** Novosadska občina je začela deliti brezplačna stavbišča vsem onim meščanom, ki si hočejo zgraditi hiše. Razdelilo se bo več sto orolov zemlje. Računa se, da bo na ta način mogoče pospešiti gradbo 1000 do 1500 hiš za srednje in revnejše sloje.

— **Zavod za hipnozo v Belgradu.** Ministrstvo narodnega zdravja namerava ustanoviti v Belgradu zavod za hipnozo, ki bo služil modernemu zdravljenju živčnih bolezni in kriminalističnim preiskavam.

— **Naše izseljenišvo.** Te dni je došel v splitsko luko izseljeniški parnik društva Cosulich »Belvedere«. Nanj se je ukrcalo približno 150 naših ljudi, ki se izselijo v Južno Ameriko.

— **Italijanski in naš Rdeči križ.** Italijanski Rdeči križ je poslal naši organizaciji predlog v svrhu tesnejšega sodelovanja na polju humanizma. Ta predlog, sličen onemu švicarskega Rdečega križa, bodo pretresli na prvi seji upravnega odbora našega Rdečega križa.

— **Legar in škrlatica v Splitu.** Te dni se je pojavil v Splitu nov slučaj legarja, doslej četrti, ter izgleda, da se bo ta epidemija še širila. Z neverjetno brzino se je začela širiti tudi škrlatica. Od šest slučajev legarja so bili trije smrtni.

— **Ličko Lešće.** Ker se na pošti in železnici dostikrat zamenja Lešće pri Otočcu in Lesce pri Bledu, je vlada odredila, da se imajo pošiljati vse pošiljke v Ličko Lešće (pri Otočcu).

— **Oče ubil sina radi — dekleta.** Seljak Kvičič iz Sušnjeca blizu Garčina se je skregal s svojim sinom radi nekega dekleta, v katero je bil sin zaljubljen, ter mu je branil ženitev. Po dolgotrajnih prepirih je prišlo nekega dne do spopada. Oče je zabodel sina s koso v trebuh in ga je tako poškodoval, da je takoj izdihnil. Očeta so odvedli v brodski zapor.

— **Gosenice v Sremu.** Kakor poročajo iz Marovića, so se v tamkajšnji okolici pojavile v veliki množini gosenice. Zelje na poljih je v veliki nevarnosti.

— **Župnije brez župnikov.** Pred par dnevi je bila ukinjena rimsko-katoliška župnija v Vrbanci (Slavonija) ter je bila spojena v kompetenčnem oziru z župnijo Soljane. Ravno tako se bo spojila župnija Aljuraš z Daljem, ker znašajo župnikov dohodki v naturi jedva 250 Din na mesec, tako da je eksistenca župnika izključena.

— **Pokopališče pod novosadskim aerodromom.** Pred par dnevi so našli pod novosadskim aerodromom človeški okostnjak. Spočetka se je mislilo, da gre za davno izvršeni zločin. Medtem so ugotovili, da je to del pokopališča. V grobovih so našli 15 do 20 okostnjakov. Preiskava je dognala, da je to pokopališče iz leta

1848. Na tem mestu so bili pokopani na kužni bolezni umrli vstaši.

— **Borba na življenje in smrt.** V virovitiško bolnico so nedavno pripeljali 32 letnega posestnika Matijo Gyeryija iz Pitomače, ker mu je mlatilni stroj odtrgal nogo pri kolenu. Gyeryi je sopil na lesto, da bi stroj med delovanjem izčistil. Lestva se je prelomila in nesrečnej je padel v stroj. Gyeryi je močne konstrukcije in je imel toliko prisotnosti duha, da se je z nadčloveškim naporom izvlekel iz stroja, sicer bi ga bilo vsega razmesarilo. Noga je seveda ostala v stroju.

— **Odprava »bagna« v francoskih kolonijah.** »Petit Parisien« poroča, da je ministrijski predsednik Herriot sklenil odpraviti takozvani kolonialni »bagnac«. Ujetniki se bodo vrnili v Francijo.

— **Racija v Budimpešti.** Budimpeštanska policija je te dni izvedla racijo v igralskih klubih. Zalotila je 100 oseb iz najfinejših družb. Družbo so odpremil v skupini na urad višjega mestnega kapetana, kjer so se morali posamezniki legitimirati. Izpustili so jih pozno, v popoldanskih urah. Uvedena je preiskava. Policija je konfiscirala igralskega denarja v znesku 50 milijonov mažarskih kron.

— **Ghandi — predsednik indijskega kongresa.** Listi poročajo iz Londona, da je bil Mahatma Ghandi soglasno izvoljen za predsednika indijskega narodnega kongresa.

— **500 imunitetnih zadel v Češkoslovaškem parlamentu.** »Národní Listy« poročajo, da se je število imunitetnih zadel pomnožilo na 500. Prvi je bil posl. Tausik, »jubilant« je pa agrarec Dubický.

— **Duševo bolan minister.** V Budimpešti so pripeljali bivšega mažarskega finančnega ministra Rolanda Hegedüsa, ki se je zdravil v nekem draždanskem sanatoriju. Njegovo stanje je brezupno. Mož je telesno in duševo uničen.

ČUDNA MATURA.

V Italiji imajo nove predpise glede mature zelo stroge. Zato so bili tudi zaključki presenetljivo slabi in je bilo povsod vznemirjenje zelo veliko. V Messini je prišlo celo do požigov. Povsod se je videlo, da so imele komisije stroga navodila, naj bodo brezobzirne; najbrž so hoteli preprečiti prevelik naval na vseučilišča. Vidi se to iz tega, ker so bila stavljena včasih taka vprašanja, na katera more odgovoriti samo strokovnjak. Naučni minister je slednjič odredil, da smejo v oktobru ponoviti maturo oni, ki so padli iz treh prvih predmetov: iz italijanščine, latinščine in grščine. Nemci so ravno tako slabo odrezali kakor Italijani. Štiri gimnazije imajo: dve v Brixenu, po eno v Bozenu in Meranu. Od 31 maturantov v Bozenu sta napravila maturo dva, od 13 v Meranu dva, v Brixenu od 17 dva, skupaj torej od 61 šest, 55 jih je padlo. To so pa res lepi uspehi. Dobro bi bilo, če bi z ozirom na tole poročilo nam kdo poslal poročilo o uspehih na zavodih, ki jih posejajo Slovenci.

KDOR PO ALKOHOLU SMRDI, MORA VENI!

Znani avto-kralj H. Ford je dal napraviti v vseh tovarniških prostorih, na prodajalnih in pisarnah sledeči napis: »Od danes naprej zgubi vsak moj nastavljenec brez izjeme in brez preklica takoj službo, kakor hitro je na njegovi sapi opaziti duh po vinu, pivu ali žganju. Isto se mu zgodi, če dobimo pri njem ali v njegovem stanovanju enega teh strupov.« Kaj se pravi, biti pri Fordu nastavljen! To se pravi, biti udeležen na polovici dobička, ki gre na milijone dolarjev. Najslabše plačani delavec je dobil lani dnevno še 600 kron iz čistega dobička. Taka grožnja, kakor je zgornja, zaleže zato več kakor vse ameriške protialkoholne postavbe.

Ljubljanske novice.

Ij Sestava sosveta mestne občine Ljubljanske. Včeraj dne 16. t. m. je podpisal veliki župan g. T. Šporn odlok, s katerim se imenujejo v svet mestne občine ljubljanske sledeči gg.: Dr. Ivan Stanovnik, odvetniški kandidat, Janko Nep. Jeglič, šolski ravnatelj in posestnik, Albin Zajec, finančni računski svetnik, Josip Pirc, posestnik in računski svetnik, Frano Orehek, posestnik in podravatelj Vzemarne posojilnice, dr. Valentin Rožič, profesor, Ivan Tokan, zasebni uradnik, Ivan Kralj, trgovec, Fran Čepeljnik, železniški uslužbenec, Anton Krhne, železniški uslužbenec, dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik, Ivan Tavčar, uradnik agrarne direkcije, Josip Turk, posestnik in špediter.

Ij Mestna hranilnica. Včeraj je prevzelo posle pri Mestni hranilnici novoimenovano gerentstvo, sestoječe iz gg. dr. Jelenc, dr. Stanovnika, Vek. Vertovca in Alb. Zajca. — Inžen. Stebi se je sodelovanju v gerentstvu odpovedal. Novemu gerentstvu je izročil posle bivši eksponent JDS trgovec Kollmann v navzočnosti vlad. komisarja dvornega svetnika g. Kremenška in višjih hranilničnih uradnikov. Pozornost je vzbudilo, da k predaji ni došel ravnatelj Mestne hranilnice dr. Fran Černe. Pri prevzemu poslov sta podala gg. dr. Jelenc in dr. Stanovnik izjavo, da sedanje gerentstvo prevzema upravo Mestne hranilnice le začasno, dokler vlada ne reši vložene pri- tožbe, meritorno sta pa protestirala proti tu-

stituciji gerentstva, ker ta po JDS vpeljana metoda krši avtonomijo mestne občine in po občinskem svetu izvoljenega upravnega odbora Mestne hranilnice.

Ij **Brezumno modrovanje v »Jutru«**. V 214. številu. »Jutru« se graja Petrič, hišni lastnik na Glincah, ki se brani sprejeti v svojo hišo upokoj. orožnika g. Horvata. Imenovani se ni hotel umakniti svoji prejšnji gospodinjji, gospej Iljaš, vsled česar je morala ona cela tri leta stanovati v kleti z vso svojo družino ter povrh tega še zatožariti nad 10.000 K. Seveda mu ni hotel prepušiti nikdo takega stanovanja, kakor ga je imel tam po 25 Din mesečno, po primerni ceni pa je imel v tem času na razpolago vsaj tri stanovanja, kakor se govori, pa ni hotel nobenega; torej, če ni pravočasno imel stanovanja, je sam kriv. Gospodinjji se je poročal izselilni rok za g. Horvata za dan 8. avg. — kar je pravilno — a malo čudno je, kako da v njegovem izselilnem roku stoji datum 24. avg. Radovedni smo, kdo mu je tega za 16 dni podaljšal! Kako je dalje prišlo v odlok poročilo, da Petrič še ni plačal davkov od svoje hiše, nasprotno pa je on dobil od davčnega urada pisмено potrdilo, da so njegovi davki popolnoma v redu, mora biti nekomu tudi gotovo dobro znano. Seveda oboje po pomoti! Naj bi se višje oblasti tudi za take točke malo bolj zanimali! Petrič je vsled bolezni predčasno upokojen in mora imeti po zdravniški izjavi, ki je v prizivu priložena, zase lastno sobo, vseh drugih 5 oseb pa tudi ne more spati v eni mali sobici, ki vsled pomanjkanja prostora niti peči nima, kajti otroci rastejo, kar pa g. Horvat ne bi upošteval tudi še čez 10 let na, ko bi bil enkrat notri. Če si človek s pristranostjo od enkrat kupi končno malo hišico, si jo kupi vendar v prvi vrsti zase, ne pa za druge. Zato pa le vse, kakor je prav! Če pa je sedaj Petrič podrl štedilnik, je gotova resnica, da zato, ker je bil potreben popravila. Ravno tako tla v sobi, ki prepuščajo mokroto, da se po spodnjem stropu delajo velike rujavne lise. Stanovanje se popravlja vendar takrat, kadar je prazno. G. Horvat naj išče stanovanje tam, kjer ga potrebujejo za lastno družino, saj smo že zgoraj omenili, da bi bil v zadnjih treh letih, odkar mu je bilo odpovedano, dobil lahko še trije stanovanji, če bi mu ne bila napoti sedanja višja stanarina. Torej, ne le preveč nepotrebnega modrovanja.

Ij **V zahvali rodbin Praunsels in Dežman** je pomotoma izostalo ime p. n. pevskega društva sv. Krištofa, ki je pelo žalostinke ob pogrebu g. Boštjančiča.

Ij **Smrtna kosa**. Umrl je upokojeni uradnik Kranjske hranilnice in dolgoletni tajnik »Rdečega križa« g. Alojzij Merlak.

Ij **Uradne ure pri carinaricah**. Od 15. t. m. naprej trajajo uradne ure pri carinaricah od 8.—12. in od 14.—17.

Ij **Aretirani** so bili Istenič Ivan, Starčnik T., Zupančič Fran in Svetec Alojzij radi tatvine, Vavpotič Iv. radi pijanosti in Hrvat Adolf radi nedostojnega vedenja.

Ij **Policijske ovadbe**. Včeraj je bilo vloženih 12 ovadb in sicer radi tatvine 2, radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka čestno-policijskega reda 3, radi prestopka policijske ure 1, radi godbe brez dovoljenja 1, radi prestopka obrtnega reda 1, radi izgrede 1, radi nedostojnega vedenja 1 in enega so prepeljali v bolnico z rešilnim vozom.

Roparski umor v Spod. Pirničah.

Včeraj dopoldne se je pričela druga senzacionalna obravnava in sicer proti Janezu Kristanu, po domače Tomažinu, roj. 16. maja 1891 v Selcah-Vodice, delavec v Sp. Pirničah št. 82. Obtožen je goljufije in pa roparskega umora.

Obtožnica

ga dolži, da je L. tekem meseca februarja 1924 v Sp. Pirničah z zvinit pripravljanjem, da ji bo nabavil potrebne listine za potovanje v Ameriko, izvalil od Marije Zevnikove 35 tisoč kron in jo s tem pripravil v zmoti in oškodoval. II. Da je v noči med 13. in 14. majem 1924 na Skaručini in sicer v gozdu »Na senožitih« v namenu, da se polasti njenega denarja (35.000 kron), zlate zapestne ure in njene ročne torbice, izvalil svojo žrtv zvičajno v gozd, kjer je hotel nad njo izvršiti posilstvo, nato pa jo je ustrelil dvakrat v glavo. Obe krogli sta predrli nosne kosti, čelnico in prodrli v možgane, tako, da je žena umrla v par trenutkih vsled otrpnjenosti možganov. — Obtožnica je jako obširna in obsega nad 50 strani. V bistvu nam pove obtožnica tole: Janez Kristan je znan v svojem kraju kot nasilen in delamržen človek, katerega se boji cela soseska. Ne zna ne brati in ne pisati. Pred vojno je služil pri svojem stricu Rozmanu. Ko je bil Rozman pri vojakih, je imel Kristan z njegovo ženo ljubavno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Rozmanova se ga je branila, toda ni se mogla nasilneža otrestiti, in ji je še celo zagrozil, da ubije njo in otroka. Grozil je tudi s samomorom in se je hotel dvakrat obesiti, toda napravil je vedno tako, da ga je Rozmanova še pravočasno rešila. Kmalu nato se je oženil. Toda tudi kot mož ni pustil Rozmanove pri miru, silil jo je k občevaranju, ki zopet ni ostalo brez posledic. L. 1917 se je kot že omenjeno, oženil

z Rozalijo Lavtižarjevo, ki je oskrbovala posestvo, gostilno in trgovino svojega brata Franceta, ki je bil v ruskem ujetništvu. In začel je gospodariti s premoženjem svojega avka. Prodajal je od hiše pridelke, les, živo, kradel pa je tudi obleko, zlatnino in srebrnino. Tudi s svojo ženo je ravnal strašno grdo. Izrazil se je o njej večkrat, da bo tega »hudiča« ubil, tri leta bo prestal, pa bo mir. Nekoč je tudi že streljal na njo in žena so mu je le s težavo izvila. Kroglija pa je udarila tik poleg zibelke v steno. Ko se je Lavtižar vrnil iz ujetništva, ni mogel več živeti na njegov račun in je začel, mesto da bi se vrnil k rednemu poštenemu delu, tihotapiti razno blago iz in v Italijo. Pri tem so ga nokoč zasačili in je bil v Trstu 11 mesecev zaprt. Ko se je dne 7. jan. že vrnil iz Trsta, si je izbral obtoženec novo žrtve in sicer pokojno Marijo Zevnikovo.

Znanje z Zevnikovo — umor — rop.

Marija Zevnikova, kateri je padel prvi mož v vojni, se je omočila drugič z Matevžem Zevnikom, ki je trgoval z deželnimi pridelki. Ker je pa več popival kot kupčeval, je žena uvidela, da bo šla domaćija v tuje roke. In res je mož kmalu prodal posestvo brez ženi-ne vrednosti za 100.000 kron. Žena je ostala z otroci na posestvu še do cvetne nedelje. Tada je prodal Zevnik tudi vse premičnine. Vzel je otroke in se je preselil k svojim staršem v Mavčiče, ona pa je odšla k svoji tašči in se ni hotela vrniti k svojemu možu. Leta prej se je seznanila pokojnica z Vinkom Rozmanom, poštenim fantom iz iste fars. S tem fantom sta sklenila, da gresta v Ameriko. V tem času se je vrnil obtoženi Kristan iz tržaškega zapora. Sestala sta se prvič v gostilni pri »Nacku« v Kranju. Tam je obljubil obtoženec Zevnikovi, da ji bo preskrbel potne listine za Ameriko in jo je povabil v to svrhu na svoj dom v Pirniče. Dne 7. februarja je prišla pokojna res k njemu na dom in tam ji je obtoženec natvezil, da potrebuje 25.000 kron za nabavo ponarejenih listin v Ljubljani. Zevnikova, ki je imela pri svoji prijateljici Kremeški shranjenih 100.000 kron je dvignila 40.000 kron. Od tega zneska je shranila 15.000 kron pri svojem bratranecu Filipu Konjarju, 25.000 kron pa je vzela seboj v Ljubljano, da jih izroči Kristanu. Z morilecem se je sestala v gostilni pri Jesihu v Medvodah, k njima je bila tudi priča Ivana Knific. Šla sta v Ljubljano, kjer sta se razšla na Šentjakobskem mostu. Knificeva pa se je kmalu poslovila. Zevnikova je izročila, kakor pove Knificeva že v Medvodah 25.000 K. Kristan ji je obljubil, da se odpelje v Zagreb po karte za v Ameriko. Ker se Kristan ni vrnil je šla Zevnikova k njemu. Nesla mu je še 10.000 kron, ker je rekel, da hoče agent iz Ljubljane še denar. Nekoč je dala pokojnica obtožencu tudi brovnina, katerega je prinesel njen mož od vojakov in sicer samo, da jo bolj gotovo spravi v Ameriko. Med tem je Zevnikova dvignila pri Kermeški še 60.000 kron, katere je shranila v ročni torbici, katero so našli po umoru v obdoličevski hiši. Zevnikova je pravila svoji prijateljici Konjarjevi, da odpotuje z Rozmanom v Ameriko in je prosila bratranca Konjarja, da jo spremi. Ko je Kristan opazil Zevnikovo v družbi Konjarja, se je silno razjezil. Rekel ji je, da danes ne moreta odpotovati in da naj pride drugi dan sama. Rekel ji je pri tem, glej, da zopet ne pripelješ kakoga hudiča s seboj.

Drugi dan je šla pokojna sama h Kristanu. Pred odhodom je tožila priči Mariji Smole, da jo čudno boli srce in da gre strašno težko v Zagreb po karte. Obtoženec je namreč zvalil svojo žrtve na ta način, da je šla sama z njim. Od časa, ko se je Zevnikova poslovila od Smoletove, se ne ve, kje je hodila. Sestala se je z obdoličencem v bližini kovačije. Kaj se je godilo nato in kako se je izvršil umor, to ve samo obtoženec. Vse indicije in izpovedi prič. ki so šle na poti prepis med njima, kažejo, da more edino le Kristan biti morilec Zevnikove. Priče pripovedujejo, da sta odšla Kristan in Zevnikova po najbližji poti skozi gozd v smeri proti Skaručini. Na »Gmajnik« je slišalo več prič tri strele in pa kratek obupen krik. Nato je pobral svoji žrtvi ročno torbico z denarjem in pa zlato zapestno uro. Po umoru je zbežal ropar domov in je zakopal oropane predmete pod veliki kamen pod kapom na levi strani vrat na dvorišče. Le zlato zapestno uro so našli v predalu njegovega umivalnika. Revolver pa so našli v leseni škafliji, katero je pribil na gredo pred dvorišnimi vrati. Kam je skril denar se ne ve, pri njem ga niso našli. Obtoženec zanika krivdo in trdi, da od 4. maja dalje pokojne sploh ni več videl.

Zaslišanje obtoženca.

Po prečitani obtožnici je začel preds. dr. Kaiser zasliševati obtoženca, ki se obnaša popolnoma mirno in tudi mirno in premišljeno odgovarja. Krivdo odločno zanika. Na opomin, da je znan kot nasilen človek, pravi obtoženec, da je bil nasilen le kot fant. Zakaj se ga ljudje boje, tega ne ve. Tepel se nisem, samo enkrat sem nekega policija sunil in sem dobil 6 mesecev. Nekoč sem enega nabil, ker ga drugi niso upali. Skočil sem, pa sem ga malo z nožem sunil. Pri stricu Rozmanu je služil in Rozmanova se mu je baje sama udala in tudi ni res, da se je hotel dvakrat obesiti. Imel sem bolj fest punce, pa se nisem. Zevnikova se mi ni hotela udati. Ože-

nil sem se leta 1917. Prvi teden sem ženo okloftov. Vrgel sem jo za nogo s postelje, pa je bila huda. In prisolil sem ji ene dve, pa ne zelo, ker če bi jo zelo, se ji kar zmeša. Streljal jo nisem, dasi se mi oči, saj sem jo lahko z roko nabil. Tihotapil sem res in sem tudi veliko zaslužil. Cesar me dolži Zevnikova, ni vse skupaj nič res. Od nje nisem dobil več kot kakih 700 kron. Tudi ni res, da sem se preselil 10 dni pred umorom iz hiše na pod, da bi lahko odšel in prišel neopažen domov. Tisti večer Zevnikove sploh ni bilo pri meni in je tudi v terek nisem čakal pri Kovačiji. Preds.: Odkod pa je prišla kuverta z 37.000 kronami pod kamen. Obtoženec: Tega ne vem kdo ga je skril, jaz bi ga bil dejal drugam. Preds.: Kdo pa bi jo bil, če ne vi. Obtoženec: Jaz jo nisem in vem kdo jo je, jaz jo nisem imel za kaj, mož pa jo je imel za kaj. Preds.: Pač imeli ste vzrok. Dala vam je 35.000 kron, da jo odpravite v Ameriko, česar niste storili in ona bi bila zahtevala denar nazaj. Dala vam je že 35.000 kron, 60.000 kron jih je še imela, zraven pa zlato uro in zapestnico, tako skupno okrog 100.000 kron. Obtoženec: Gospodje porotniki in sodniki — jaz jo nisem.

Zdravniško mnenje.

Sodnima zdravnikoma dr. Mayerju in dr. Travnerju so predložili okostje glave pokojne Zevnikove in sta ugotovila dve strelni poškodbi. Obe krogli sta prebili lobanjsko kost in vdrli v možgansko votlino. Pokojna je umrla vsled poškodbe možgan in je nastopila smrt takoj. Črne potplutbe na vratu značijo, da jo je napadalec davil, iz česar sklepata, da jo je hotel spraviti s tem prijemom v tak položaj, v kakršnem jo je hotel imeti. Nato jo je iz neposredne bližine dvakrat ustrelil.

Pričevanje.

Prva je bila zaslišana njegova žena, ki pa že dolgo ni več pri njem, 33letna Rozalija Kristanova. Poročila sta se že l. 1917., zakon je bil jako nesrečen. Predno se je omočila, je gospodarila na bratovem posestvu, ki je bil takrat pri vojaki. Tri mesece pred poroko je imela otroka. Ona ga opisuje kot zelo hudobnega človeka. Pravi, da se vse zlaže, vedno jo je pretepal. Nekoč jo je pretepel s toporiščem komaj en teden pred porodom. Že l. 1918. ji je grozil večkrat s puško in neki večer je tudi pograbil za puško, nameril proti njej in ustrelil. K sreči pa je žena pravočasno pograbila za cev in strel je udaril tik nad otrokovo zibelko v steno. Zagrozil ji je nekoč tudi, da mu je žal, da jo ni že pred par leti ubil, pa bi bil sedaj že prestal. Tudi je našla neko noč puško pri njem v postelji skrito pod odejo. Odšla sem od njega, ker me je pretepal in grozil, da me bo ubil. Zvest ni bil in je vedno za drugimi hodil. Prodajal je bratu tudi več stvari, med temi tudi eno kravo, za katero je dobil 1400 kron, bratu pa je dal samo 800 K. Tudi njej je ukradel tri prstane. — Druga priča je bila Marija Balohova, kateri je bila Zevnikova mačeha in s katero sta se dobro razumeli. Balohovo je poslala Zevnikova h Kristanu zaradi voznih listov v Ameriko. Priča dobro ve, da je dala Zevnikova Kristanu 25 tisoč kron za oro, da oskrbi liste. Kasneje je rekel, da potrebuje še 10.000 kron. Tudi ji je ostro zabičal, da se tega, da gre v Ameriko, ne sme nobenemu povedati, da se ne zve, ker bi jim sicer vzeli karte in bi bil izgubljen ves denar. Ko je zahteval Kristan še 10.000 kron, je rekla pokojna proti priči: Nesla mu bom, vem, da me goljufa, pa naj ima, samo da mi listke preskrbi in odidem.

Samokres priča dobro pozna in pove tudi, da ga je dala Kristanu zastoj, samo da ji skomandira liste. In res mu je žena izročila usodni revolver, s katerim je bila potem sama ustreljena. Pove tudi, da je bila pokojna zelo rada zala in se je vedno jako čedno nosila. — Zevnik je veliko pil, pri kupčijah je imel večinoma izgube. Tudi ji je očital druge moške posebno kadar je bil pijan. — Povedala ji je tudi, da je dala revolver Kristanu in da jo zelo srce boli in gre strašno težko v Ameriko. Moških se ni bala in je bila zelo korajžna. Če ona noče, tako je rekla, ji nikdo nič ne stori in tudi pri njej ničesar ne doseže. Spozna tudi vse predmete, uro, obleko in druge predmete kot last pokojne Zevnikove. Rada je imela samo enega, s katerim si je tudi dopisovala in ga je tudi nameravala kasneje spraviti v Ameriko. Spoznala pa sem, da je pri slovesu slutila smrt, kar potrjuje tudi drugi, ki so jo bili videli. Obravnava se danes nadaljuje.

Tudi včeraj je bila porotna dvorana cel dan polna, vendar pa ni bilo tako hudega navala kot prejšnji dan.

Senatu je predsedoval višji svetnik dr. Kaiser, votanta sta bila svet. Mohorič in dr. Petelin. Tožil je Kristana državni pravdnik Dominico, zagovarjal ga je dr. Svigelj.

Prosveta.

pr **Spakedranke za označbe potokov**. Iz Marenberga nam poročajo: V »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti« je izšla dne 30. avgusta t. l. naredba velikega župana mariborske oblasti, s katero se znižuje najmanjša dopustna mera za postviti in lipane v nekaterih pritokih Drave v marenberškem in mariborskem sodnem okraju. Ne moremo se dovolj načuditi malomarnosti in

površnosti, s katero so se prevedla nemška zemljepisna imena potokov v naš uradni jezik. Če bi bil prejšnjemu velikemu županu dr. Pirkmaierju, ki je to naredbo podpisal, vsaj količjak znan Jan. Koprivnika spis »Pohorje«, in ki je izšel letos z razširjenim besedilom v posebni izdaji, bi ne mogel podpisati takih gorostasnosti v narodnem in v slovensko-nemsklaturnem oziru. Tako n. pr. je za Rekarščico ali Reko, ki teče skozi Trbouje pri Vuzenici in kakor imenuje domače ljudstvo ta potok, uradno uveljavil izraz »Trofinski potok« po nemški besedi Trofin, kakor so svoj čas imenovali Nemci vas Trbouje. Cerkveniški potok (nemško: Kirchbach) se imenuje pravilno slovensko Cerkvenica. Vuhredski potok (nemško: Wucherbach) se imenuje pravilno slovensko Vuhreščica. Velka-potok (nemško: Wölkbach) samo Velka. Šošnarjevega potoka vobče ni, ampak samo potok (brez imena) v Šošnarjevem grabnu ali jarku v Janževskem vrhu (občina Janževski vrh — Orlica). Za Pupaherski potok bi bilo bolje Pupaherjev potok, za Ožboltški potok pa Ožbaltski potok, ker ljudstvo imenuje dotični kraj Sv. Ožbalt. Cermeniški potok (nemško Tschermenitzerbach) na ozemlju občine Kaplja se imenuje pravilno Cermenica. Ehgartnov potok (nemško Ehegartenbach) izvira pod Remšnikom (696 m) teče skozi selo Vas, spadajoče pod občino Remšnik in se radi tega imenuje med domačim ljudstvom Vaški potok. Repičev potok pri Selnici ima več imen, najčese se sliši zanj Reka, vendar bi bilo pravilno slovensko ime zanj še ugotoviti.

Imena za označene potočne vode, kakor jih uveljavlja citirana naredba velikega župana mariborskega okraja, med narodom v navadi, temveč so jih ribolovni upravičenci, ki so po večini skoraj še vsi nemške narodnosti, skovali po svoje, ne da bi se veliki župan spustil v razmišljanje, koliko so predložena mu zemljepisna imena naših gorskih potokov na Pohorju in Kozjaku pravilna. Po našem mnenju bi bilo to tem bolj potrebno, da bi najvišje pokrajinsko oblastvo določilo enkrat za vselej pravilne slovenske nazive za zemljepisne pojme na svojem ozemlju ter na tak način napravilo konec mrcvarjenju naših zemljepisnih pojmov, ki se je razpaslo po prevratu v raznih uradih in zemljevidih.

Iz tega vidika bi trebalo torej uvodoma citirano naredbo še enkrat temeljito predelati, če že ne vobče razveljaviti ter jo objaviti s pravilnimi slovenskimi nazivi za v njej imenovane potoke in vode.

Aleksander Borovski. Eden največjih živih svetovnih pianistov priredi dne 26. t. m. v Ljubljani svoj klavirski koncert. Več o sporedu v prihodnjih dneh; danes opozarjamo le na mojstra, ki uživa svetovni sloves v celi Evropi in Ameriki.

pr Češka premijera. 28. oktobra se bo vršila v Narodnem divadlu v Pragi krstna predstava Arnold Dvořakove tragedije »Bela gorac«, in sicer kot jubilejna predstava. Overture je komponiral Jaromir Weinberger. Dirigiral bo Ostrčil. Scenarije ustvarja Vratislav Hofman, režija je v rokah K. Dostala. Tragedijo je poklonil avtor zunanjemu ministru dr. Benešu.

pr Najdeni Puškinovi rokopisi. »Times« poročajo iz Borovičev (Nižnji Novgorod), da so tamkaj našli doslej neznane rokopise velikega pesnika, in sicer pet ruskih in pet nemških spisov o raznih problemih, med drugim o Napoleonovi kampanji v Egiptu, opis Guildhalla v Londonu, verz o carju Nikolaju I. ter vojaške in narodne pesmi.

Narodno gledišče.

Sreda, 17. septembra (opera): PIKOVA DAMA. — Izven.

Četrtek, 18. septembra (drama): HASANAGINICA. — Izven.

Opera. V sredo, dne 17. t. m. se poje na novo naštudirana in uprizorjena opera Čajkovskega »Pikova dama«. Pri tej priliki nastopi prvič tenorist, ruski komorni pevec, g. Aleksander Valentinov v vlogi Hermana. Lizo poje na novo angažirana dramatična pevka gdca Vanečkova iz Prage. Vlogo kneza Jelekega poje g. Popov. Ostale partije izvajajo dame: gdca Ropasova, Sfiligojeva, Korenjakova, Smolenskaja, ter gospodje Cvejič, Mohorič, Pugelj in Šubelj.

Hasanaginica. V četrtek, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer se uprizori v dramskem gledališču Ogrizovičeva drama v treh dejanjih »Hasanaginica«. V vlogi Hasanage nastopi prvič na našem odru gospod Mika Stojković, znani srbski dramski umetnik, v vlogi Ummit-hane pa gostuje gospa Stojkovičeva iz Beograda. Hasanaginico igra ga Rogozova. Ostale vloge so v rokah gg. Šaričeve, Rakarjeve, Mire Danilove, Gorjupove, Rogoza, Skrbinska, Drenoveca, Cesarja itd. Režira g. Rogoz.

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi črne **dežne in Hubertus-plašče** ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA **Fran Lukič, Pred škofijo 19.**

Gospodarstvo.

J. B.

Anketa vinogradnikov in vinskih trgovcev.

V ponedeljek 15. t. m. se je po inicijativi in na povabilo poljedelskega ministra gosp. dr. Kulovca vršila z ozirom na obstoječo vinsko krizo anketa vinogradnikov in vinskih trgovcev iz cele države. Anketo je otvoril sam poljedelski minister. Navzoči pa so bili od poljedelskega ministrstva načelnik dr. Stojković, načelnik Ranković in umirovljeni načelnik Pajo Todorović. Iz Slovenije so se udeležili ankete: Robert Košar, dr. Basaj, veletrgovec Čuček in vinarski ravnatelj Puklavac. Iz vseh vinorodnih delov države je bilo navzočih nad 40 vinogradnikov in vinskih trgovcev.

Minister dr. Kulovec je pri otvoritvi poudaril, da je brezsumnje glavni vzrok obstoječe vinske krize v tem, da so naši proizvodni vinski centri izgubili svoj prejšnji trg vsled novih državnih meja. Velike količine vina, ki smo jih pridelali v prejšnjih letih, so krizo še poostrele, dočim prinaša letošnja izredno slaba vinska letina že precejšnjo ublažitev krize. Vendar so sklepi take ankete važni za bodočnost, da do takih težkih kriz, kakor smo jih preživljali, zopet ne pride. Na predlog gospoda ministra so bili soglasno izvoljeni v predsedstvo načelnik Pajo Todorović, za podpredsednika Robert Košar in vseučiliški profesor Ritig iz Zagreba.

Bazo za razpravo ankete je tvoril temeljito izdelan referat načelnika v poljedelskem ministrstvu gospoda Rankovića, ki je kratko in pregledno podal sliko današnjega stanja vinogradništva, navedel poglobitvene vzroke dolgotrajne vinske krize in na to izjavil, kako naj bi se po njegovem mnenju vinska kriza odpravila. Med vzroki vinske krize je poleg izgube trga navajal zlasti veliko manjši domači konsum, povzročen od tega, ker so redni in poglaviti konsumenti, to so delavci, kmetje, uradniki in mali obrtniki ekonomsko oslabiljeni. Poleg tega je navajal kot vzrok krize tudi prevelike zasluge številnih prekupcev in slabo kvaliteto pridelka.

V celodnevni debati so potem o krizi govorili s svojega stališča vinogradniki, s svojega stališča pa vinski trgovci; nekateri od poslednjih so bili mnenja, da vinska kriza ne obstoji. Na večer istega dne je anketa sprejela resolucije, ki jih je predlagal gospod Robert Košar in katerih vsebina je sledeča. Anketa poziva vlado, da pri neposredno predstojajočih trgovskih pogajanjih z Nemško Avstrijo doseže čimvečji kontingent vina, ki naj se brez oziroma na stopnjo alkohola uvozi v Avstrijo. Najmanj pa se naj doseže pri teh pogovorih to, kar je dosegla Italija glede uvoza južnotiroolskih vin v Nemško Avstrijo, namreč izvoz 50.000 hl mošta in 50.000 hl vina do 13 stopinj alkohola po carini 30 zlatih kron za hektoliter. Vlada naj se tudi pri vseh drugih trgovskih pogajanjih oziroma na potrebe naše vinske produkcije in radi tega redno pritegne k takim pogajanjem vsaj po dva vinska strokovnjaka. — Ker so največja ovira živahnemu vinskemu prometu visoke tarife na železnici, naj vlada poskrbi za znižanje prevoznih tarif za vino, zlasti kolikor se gre za izvoz vina v inozemstvo. — Vlada naj naposled čim prej predloži moderni vinski zakon, s katerim se bo uredila in izboljšala ne le produkcija vina, ampak zlasti trgovina s vinom. Vse to pa bo dvignilo domači konsum in izvoz v inozemstvo.

Zanimivi so bili nekateri predlogi, ki so se pojavili v teku debate. Tako je n. pr. g. Čuček predlagal ustanovitev dveh zadrug: v Pragi in na Dunaju, ki naj posredujejo in pospešujejo uvoz našega vina na Češko in v N. Avstrijo. Predlog se je razbil na tem, ker bi zato bilo potrebno precej milijonov dinarjev. Sprožena je bila tudi misel, da država prevzame strogo kontrolo nad uvozom galice. Uvažja se namreč veliko slabe galice, ki ima minimalen učinek. Ker pa je par kron cenejša, jo vinogradniki kupujejo, ne poznavajoč ničvrednosti produkta.

Anketa je potekla v zelo živahnem tempu in pokazala, da čaka vlado in ravno tako privatne organizacije vinogradnikov cela vrsta nerešenih vprašanj, ki se ne smejo več odlagati radi velikega interesa, ki ga ima na njih nujni in pravilni rešitvi celokupno naše gospodarstvo. Zaščita konsumenta in zaščita producenta sta tu enako važni. Posrednik vinski trgovci se je znal sam več kot dovolj zaščititi.

Kam je dovela kriza, lepo osvetljuje dejstvo, da se je v Banatu na tisoče hektolitrov vina prekuhalo v žganje, da se celo grozdje ni trgalo, vse to radi prenizke cene vina.

Resolucije o kmetijskem kreditu.

Anketa se je vršila na poziv poljedelskega ministra, g. dr. Kulovca, dne 13. in 14. septembra v Belgradu in na kateri so bile zastopane najvažnejše zadrugne pa tudi druge poljedelske organizacije, nekateri narodni poslanci in zastopnik državne hipotekarne banke, je vsled prepričanja, da je vprašanje kmetijskega kredita eno izmed najvažnejših vpra-

šanj našega narodnega gospodarstva, prišla po temeljitih in stvarnih razpravah k soglasnemu sklepu na sledeče resolucije.

1. Z ozirom na značaj kmetijskega kredita, z ozirom na razmere našega kmetijstva in naposled z ozirom na izkušnje vseh držav, ki so take poskuse tudi delale, smatra anketa, da se mora vprašanje kmetijskega kredita temeljito rešiti le na svobodni zadrugni podlagi.

2. Ker so se vse zadrugne centrale in druge poljedelske centrale, zastopane na anketi, izjavile, da so pripravljene vzeti v svoje roke organizacijo kmetijskega kredita pod pogojem, ako sodeluje tudi država, sklene anketa: zadrugnim centralam se nalaga dolžnost, da v sporazumu s gospodom poljedelskim ministrom ustanovijo osrednjo zadrugno banko.

3. Osrednja zadrugna banka se ima ustanoviti s kapitalom zadrugnih central in drugih poljedelskih organizacij na zadrugni podlagi in v zadrugni obliki. Država naj pomaga pri tej stvari z znatnejšim kapitalom, ker presegajo potrebe po kmetijskem kreditu daleč ona sredstva, ki bi jih mogle dati zadrugne ustanove. — Radi tega, da se kapital v to svrhu lažje dobi tudi na svobodnem denarnem trgu, mora imeti osrednja zadrugna banka pravico, da izdaja zastavna pisma na podlagi izdanih kreditov in da sprejema hranilne vloge. Istotako mora osrednja zadrugna banka imeti pravico, da takoj po ustanovitvi reeskompitira svoj portfelj tudi pri Narodni banki.

4. Osrednjo zadrugno banko vodi upravni odbor, v katerem sodelujejo tudi državni delegati, ki jih določa poljedelski minister. Kontrolira pa banko nadzorni odbor, v katerega istotako država pošlje svoje zastopnike. Poleg teh mora imeti država tudi svojega posebnega komisarja z nalogom, da nadzira točno izvrševanje zakona in pravil.

5. Osrednja zadrugna banka bo iz sredstev, ki bodo na ta način prišla v njeno razpolaganje, dovoljevala kredite poljedelcem potem zadrugnih central in lokalnih zadrug ter potem ostalih kmetijskih centralnih organizacij in njihovih lokalnih združenj.

6. Osrednja zadrugna banka mora dajati vse vrste kredita: kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni kredit (personalni, realni in hipotekarni kredit). Ker pa je potreba po kratkoročnem in srednjeročnem kreditu izredno velika in veliko bolj neodložna nego potreba po dolgoročnem kreditu, se mora banka spopeti bavit pretežno s prvima dvema vrstama kredita, dokler ne dobi zadostnih sredstev, da z njimi obvlada tudi potrebo po dolgoročnem kreditu.

7. Vse centralne kmetijske ustanove, ki obstoje v državi in se bavijo z distribucijo poljedelskega kredita, morajo imeti pristop k osrednji zadrugni banki, ako se v vsem prilagodijo poznanim in ugotovljenim zadrugnim načelom.

8. Z ozirom na veliko in nujno potrebo posameznih zadrugnih central glede kredita izjavlja anketa, da naj država da že naprej 50 milijonov dinarjev potom Glavnega Zadrugnega Saveza zadrugnim centralam in drugim kmetijskim organizacijam in da se napravijo v pravilniku tozadevne spremembe, posebno da se s pravilnikom že določi, da ima zadrugništvo potom Glavnega Zadrugnega Saveza SHS vsaj enega zastopnika v nadzornem odboru poštne hranilnice. Prosi se nadalje, da se pri vseh poštno-čerkovnih uradih ustanovijo čimprej nadzorni odbori, kakor jih predpisuje zakon. Tudi v te nadzorne odbore naj se pritegnejo zastopniki zadrugnih central na predlog Glavnega Zadrugnega Saveza. Glede državne hipotekarne banke je anketa sklenila, naj vlada čimprej začne izvrševati zakon o državni hipotekarni banki od 20. februarja 1922, po katerem ima v upravi banke biti zastopano tudi zadrugništvo. Najnujnejše pa je, da državna hipotekarna banka iz razpoložljivih sredstev takoj dovoli večji kredit vodnim zadrugam.

Anketa je nadalje sklenila naprositi gospoda ministra za pošte in telegraf, da naj poštna hranilnica da več svojega kapitala na razpolago zadrugnim centralam in drugim kmetijskim organizacijam in da se napravijo v pravilniku tozadevne spremembe, posebno da se s pravilnikom že določi, da ima zadrugništvo potom Glavnega Zadrugnega Saveza SHS vsaj enega zastopnika v nadzornem odboru poštne hranilnice. Prosi se nadalje, da se pri vseh poštno-čerkovnih uradih ustanovijo čimprej nadzorni odbori, kakor jih predpisuje zakon. Tudi v te nadzorne odbore naj se pritegnejo zastopniki zadrugnih central na predlog Glavnega Zadrugnega Saveza. Glede državne hipotekarne banke je anketa sklenila, naj vlada čimprej začne izvrševati zakon o državni hipotekarni banki od 20. februarja 1922, po katerem ima v upravi banke biti zastopano tudi zadrugništvo. Najnujnejše pa je, da državna hipotekarna banka iz razpoložljivih sredstev takoj dovoli večji kredit vodnim zadrugam.

Tržno poročilo.

Cene sladkorja v Osijeku. Tukajšnja tvornica sladkorja je, kakor poroča »Jutarnji List«, morala znižati cene sladkorja radi tega, ker so tvornice v Velikem Bečkereku in Novem Vrbsu znižale cene. Stvar leži v tem, da osiješka tvornica ni hotela stopiti v kartel. Ostale tvornice so jo hotele prisiliti s tem, da zniža cene sladkorja. Tvornica v Vel. Bečkereku je uredila svoje skladišče in znižala ceno na 13.25 Din. V nadrobni trgovini se prodaja sladkor po 15 Din kg. Osiješka sladkorna tvornica je sprejela boj, ki sta ga začeli tvornici iz Vel. Bečkereka in Vrbsa. Podoba je, da bo osiješka tvornica v tej borbi izdržala, ker je dobro fundirana. Osiješki sladkor je kvalitativno enak češkemu.

Cene goveje živine in prašičev v Monakovem: Ia voli zlatih mark 58 do 62, voli Ila

in IIIa 37 do 47; bikli Ia 48 do 50, Ila 34 do 40; krave Ia 48 do 58, Ila 30 do 36; IIIa 22 do 27; telice Ia 58, Ila 34 do 40. Prašiči: špeharji Ia zlatih mark 86 do 90; pršutarji 76 do 82. — Za prima zaklane špeharje se je plačevalo do 115 zlatih mark. Vse cene se razumejo za 100 nemških funtov t. j. 50 kg.

g Izkrivljene notacije novosadske borze. Mi smo že opozorili na dejstvo, da notacije novosadske borze niso odgovarjale faktičnim cenam žitu in moki. Sedaj pa javljajo, da je par gospodarskih organizacij dvignilo proti borznemu svetu te borze obtožbo glede notacij, ki niso odgovarjale cenam, ki so se do tičnega dne plačevale, sploh da so notacije bile samovoljno določene. O borznih notacijah trdijo, da so nižje kakor so v resnici. Tako notira borza 13 vrst vina, toda odkar obstoji borza, se na njej ni prodalo niti litra vina.

g Centrala kreditna banka v Belgradu v prisilni poravnavi. Upravni odbor belgrajske Centralne kreditne banke, manjšega denarnega zavoda je zaprosil zaradi slabih poslovnih rezultatov za prisilno poravnavo izven konkurza.

g Tretja telefonska proga Zagreb—Belgrad. Poštno ministrstvo namerava v kratkem otvoriti tretjo telefonsko linijo med Belgradom in Zagrebom, kar bi stalo 6 milijonov dinarjev, izplačalo pa bi se v 3 letih.

g Dolgovi prometnega ministrstva prejšnje vlade. Kakor javljajo belgrajske »Novosti«, je prevzelo prometno ministrstvo od prejšnje vlade tudi 160 milijonov dinarjev dolgov raznim firmam. To so vse tekoči dolgovi, za kar ni bilo v proračunu nobene postavke. Plačati je treba tovarni Skoda v Plznu 8 milijonov, graški tvornici vagonov 62, tvornici Adasovo 34, ogrski tvornici vagonov 10, tvrdki Kraus v Linciu 32, tvornici vagonov v Brodu 63, tvornici Ferrum v Subotici 10 in raznim tovarnam 30 milijonov dinarjev.

g Prodaja tobaka. Monopolska uprava je prodala češkoslovaški tobačni režiji 300.000 kg tobaka iz l. 1920.

g Deficit francoske žetve. Kakor poročajo iz Pariza bo morala Francija letos uvoziti ca 2 milijona ton pšenice.

g Češkoslovaška dobi posojilo v Franciji. Iz poročil listov je razvidno, da se je Češkoslovaškemu finančnemu ministru posrečilo dobiti posojilo pri francoskih bankah v znesku poldruge milijarde češkoslovaških kron.

g Švicarsko notranje posojilo. Švicarska federalna vlada je razpisala notranje posojilo v znesku 80 milijonov švicarskih frankov. Rok za vpis poteče 19. t. m.

g Ameriški krediti za nemško industrijo. Iz Berlina poročajo, da je nemška premogovna industrija dobila od ameriških finančnikov kredit v znesku 10 milijonov dolarjev, ravnotako tudi halijev sindikat v znesku 6 milijonov dolarjev.

g Znižanje diskonta na Poljskem. Iz Varšave javljajo, da je Poljska banka znižala diskont za inozemske menice od 10 na 8 odstotkov.

Borze.

16. septembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.0885—3.1285 (3.2350 do 3.2650), London 315.62 do 318.62 (328.80 do 331.80), Newyork 70.45—71.45 (73.50—74.50), Pariz 3.8250—3.8750 (3.9750—4.0250), Praga 2.1310—2.1610 (2.206250—2.236250), Dunaj 0.1003—0.1023 (0.1030—0.1059), Curih 13.4425 do 13.5425 (13.9650—14.0650). Tendence slaba, blaga veliko na razpolago. Ker se je dvignil dinar v Curihu od 7.10 na 7.35, je zavladala na deviznem trgu po borzi prava konsternacija.

Curih. Belgrad 7.35 (7.10), Budimpešta 0.006850 (0.006850), Berlin 1.25 (1.2650), Italija 23.20 (23.25), London 23.67 (23.70), Newyork 530.50 (530.50), Pariz 28.20 (28.50), Praga 15.90 (15.90), Dunaj 0.007455 (0.0075), Bukarešt 2.80 (2.8375), Sofija 3.85 (3.8650).

Dunaj. Devize: Belgrad 988—992, Budimpešta —, Kodanj 11.980 do 12.020, London 316.000—317.000, Milan 3094—3106, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3767—3783, Varšava 13.550—13.650.

Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 314.200—315.800, francoski frank 3725 do 3755, lira 3070—3090, dinar 987—993, češkoslovaška krona 2122—2138.

Praga. Devize: Lira 148.50, Zagreb 47.13, Pariz 180.25, London 451.55, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Celjska posojilnica d. Celje 210, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—240, Merkantilna banka, Kočevje 118 do 122, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 918, Slavonska banka d. d., Zagreb 102—104, Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana 150 do 152, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 460—485, Združene papirnice Vevče 120—130, 4 in pol odstot. kom. zadolžnice kranjske deželne banke 93 (bl.), Vojsna odškodnina 119—120.

Zagreb. — Vrednostni papirji. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 106—111, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb 116—118, Hrv. slav. hip. banka, Zagreb 66—68, Jugoslovenska banka, Zagreb 105—107, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 220—240, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavonska banka.

Zagreb 106, Hrv. slav. d. d. za industriju šecera, Zagreb 950, Narodna šumska industrija, Zagreb 80, Našica 84, Guttman 900, Slavonija 77—80, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 475, Vojsna odškodnina 113—115.50, 7 odstot. drž. invest. posojilo 63.

Dunaj. Alpine 374.000, Greinitz 145.000, Kranjska industrijska družba 750.000, Trboveljska družba 430.000, Leykam 166.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les. Drogovi 2-7 m dolž. na drob. koncu 10—24 cm debel, fco naklad. post. 220, remeljini polovičarji 35-70, 70-80, 40-80, 80-80, fco meja 610, trami merkantilno tesani, fco meja 415, deske III. vrsta, 20 mm, fco meja 550, deske I, II. vrsta, 33 mm, 32 media, paralelno rez., fco meja 690, deske I, II. vrsta, 33 mm, 26 media, paralelno rez., fco meja 685. Oglje Ia, vilano, fco meja 1 vag. 125—127 125. Zaklj. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 370, pšenica bačka fco Bačka postaja 355, koruza bačka, fco Bačka postaja 290, oves bački, fco Bačka postaja 265, suhe gobe srednje vrste 44—52, laneno seme, par. Ljubljana 675, čebula Ia, fco gorenjska postaja 160, konopla mandžurska, bito za nito, fco Ljubljana 880, krompir uzančni, fco nakladalna postaja 110. — Stročnice, sadje: Fižol ribničan, izbran, fco Ljubljana 650, fižol prepeličar, izbran, fco Ljubljana 600, fižol mandolon, izbran, fco Ljubljana 500, jabolka za prešanje, fco gor. postaja 44, jabolka Ia, obrana, fco naklad. postaja 130. — Seno, slama: Seno Ia, sladko, prešano, fco Ljubljana 75. — Vino: Vino belo, dolensko, hrvatsko, štajersko, po vzorcu, fco naklad. postaja 710 do 800. — Kovine in rude: Jeklo po vzorcu, fco vag. nakladalna postaja 27.

Novi Sad. Pšenica Din 350—360, koruza 290, oves 285, moka basis nulerca 540—550, otrobi 185, fižol 460—470.

Turistika in sport.

LAHKOATLETSKA TEKMOVANJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE.

(Dalje.)

V soboto zvečer, koncem prvega dne lahkootletskih tekem, je izkazala Ilirija v moškem tekmovalstvu 33 točk, Primorje 15, Jadran 5 in LASK 1. Ilirija je oba dni prevladovala v tekih na daljše proge in v metih, Primorje v tekih do 400 m in v hoji. Drugi dan, ko so dozorele odločitve na 100, 200 in 400 m, je Primorje svojo pozicijo popravilo. Klasifikacija, ki sta jo vedno znova izraževala oba tabora in tudi publika, je ostajala vendar ugodnejša za Ilirijo in tudi zadnja točka, stafeta 4 × 100 m, ki je donesla Primorju 10 vnaprej sigurnih točk, ni mogla več spremeniti situacije.

Enako ogorčeno borbo sta morala izbojevati Primorje in Ilirija predlanskim. Takrat je zaostala Ilirija le z 1 točko. Lani je zmagalo Primorje brez večjega napora, Ilirija pa se je morala zadovoljiti celo s tretjim mestom za LASKom. Spomladi je Ilirija svojo 1. atl. sekcijo temeljito reorganizirala. Pritegnila je k rednemu treningu skoro same mlajše sile, ki so se v kratkem času lepo razvile. Jedro sekcije tvorijo danes prvaki v metih Zupan (kladivo), Derganc (krogla), Oražem (disk) in Orehek (kopje), tekača Deržaj, Perše in talentirani skakač Strekelj. Eden prvih stebrov lahkootletske Ilirije je popularni Vidmajer, mnogo obeta tudi mladi Borštnar. Posebne zasluge za izredni napredek Ilirije na 1. atl. polju ima inž. S. Bloudek in V. Vodišek. — Primorje zahvaljuje svojo odlično pozicijo v jugoslovanski 1. atletiki predvsem internacionalncema Perparju in Valtrihu, ki v teku na kratke proge danes nimata enakovredne konkurence v državi. Od mlajših moči se opaža predvsem Koch, nadalje Slamič H (hoja), v dobrega all round atleta se razvija Jančigaj. — V Jadranu dorašča z malim Kristanom morda izreden tekač na daljše proge. Izvrstno je uspel v teku na 800 m tudi Kregelj. — LASK je nastopil slabo pripravljen. Opažalo se je od Laskovcev Vukmanovića (kopje, krogla) in Umeka, ki pa nikakor ni bil v polni formi.

Damska 1. atletska sekcija Primorja je izredna in sigurno tudi z internacionalnega stališča prvorazredna. Atletinje sestre Santel in Prevec so postavile v soboto in nedeljo celo vrsto novih državnih rekordov, o katerih smo poročali že včeraj. Izmed Ilirijank sta jako dobri Bernikova in Križeva.

Sporedno s sportno in tovariško borbo na tekašišču in tekmovalnih prostorih so vodili funkcionarji seveda tudi tokrat nesporten, mnogokrat nefair boj »za zeleno mizo«, pri razsodišču. V soboto je zavrnila juriša in dvomljivo utemeljen protest Ilirije, v nedeljo se je morala baviti kar s štirimi protesti funkcionarjev Primorja, ki so bili razen enega slučajja tudi zavrnjeni.

Končno klasifikacijo po točkah smo prinesli že včeraj. Vrstni red je: I. Ilirija 64 točk, II. Primorje 62 točk, III. Jadran 17, IV. LASK 10 za moška tekmovalstva ter za ženska tekmovalstva I. Primorje 73, II. Ilirija 35 točk. Posamezni rezultati se glase (I. mesto šteje 5, 2. mesto 3 in tretje mesto 1 točko):

Moška tekmovalstva: 100 m: 1. Valtrih 10.9, 2. Perpar, 3. Slamič (vsi Primorje).

Stafeta 4 × 100 m: 1. Primorje 47, 2. LASK, 3. Ilirija.
200 m: 1. Valtrij 24.3, 2. Perpar, 3. Slamič.
400 m: 1. Koch (Prim.), 2. Bizjak (Prim.), 3. Valtrij.
800 m: 1. Kregelj (Jadran) 2:10, 2. Vidmajer (Ilir.), 3. Persche (Ilir.).
1500 m: 1. Kristan (Jadr.) 4:41.3, 2. Deržaj (Ilir.), 3. Vidic (Prim.).
5000 m: 1. Deržaj 17:22.8, 2. Kristan, 3. Kumar (Prim.).
Hoja 3000 m: 1. Slamič H. 16:22, 2. Škrajnar, 3. Bašin (vsi Prim.).
Krogla: 1. Derganc (Ilir.) 11.11, 2. Oražem (Ilir.) 10.88, 3. Vukmanović (LASK).
Kladivo: 1. Zupan (Ilir.) 30.36, 2. Vodišek (Ilir.) 20.73, 3. Borštnar (Ilir.) 20.
Disk: 1. Oražem 31.82, 2. Sever (Jad.) 31.04, 3. Zabajek (Ilir.).
Kopje: 1. Orehek (Ilir.) 44.39, 2. Vukmanović 40.49, 3. Jančigaj (Prim.).
Skok v višino: 1. in 2. Vidmajer in Borštnar, oba 165 cm, 3. Strekelj (Ilir.).
Skok v daljavo: 1. Perpar 593 cm, 2. Jančigaj 564, 3. Vidmajer.
Trskok: 1. Perpar 11.16 m, 2. Vidmajer 11.03, 3. Pevalak (Ilir.) 10.83.
Skok ob palici: 1. Strekelj (Ilir.) 280, 2. Derganc 280, 3. Kermavner (Jadr.).
Zenska tekmovalja:
60 m: 1. Santel D. (Prim.) 8.2 sek., 2. Bernik (Ilir.), 3. Prevec (Prim.).
Stafeta 4 × 60 m: 1. Primorje 33.4, 2. Ilirija, 3. Primorje II.
100 m: 1. Santel D. 13.8, 2. Prevec, 3. Bernik.
200 m: 1. Santel D. 28.8, 2. Prevec, 3. Ravnikar (Prim.).

Olimpijska stafeta (60 + 87.50 + 100 + 200 m): 1. Primorje 60.5, 2. Ilirija, 3. Ilirija II.
Krogla: 1. Bernik (Ilir.) 745 cm, 2. Križ (Ilir.) 714.5, 3. Oven (Prim.).
Disk: 1. Križ 23.67 m, 2. Prevec S. 20.42, 3. Tratar (Prim.).
Kopje: 1. Prevec 26.43 m, 2. Križ 21.86, 3. Ahčin (Prim.).
Skok v višino: 1. Santel D. 135 cm, 2. Prevec 125, 3. Bloudek (Ilir.).
Skok v daljavo: 1. Santel D. 457 cm, 2. Prevec S. 457, 3. Santel V.

Naznanila.

»Ljubljana« ima sejo nocoj ob osmih. Služkinje! V četrtek 18. sept. bo zopet prva pevka vaja ob osmih zvečer v Alojzijevešcu. Pridite vse dosedanje pevke in pripeljite tudi nove tovarišice seboj, ki imajo kaj posluha in veselja za petje! Pevovodja. Klub ljubiteljev pitčarjev obvešča vse, ki se zanimajo za letošnjo ljubljansko jesensko vzrejo in uporabnostno tekmo psov firmčev in spanijelov, da je vsled tehničnih razlogov preložena s 4. in 5. na 11. in 12. oktobra t. l. Prijave psov je vpslati najkasneje do 5. oktobra, prijavina znaša za člane Din 15, za nečlane Din 30, za poklicne lovce polovico.

Šolski vestnik.

Ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu in gospodinske šole v Šmihelu javlja interesotno, da je za vstop v zimski oddelk na kmetijski šoli na Grmu že dovolj prosilcev, istotako je popolnoma zasedena tudi

gospodinska šola v Šmihelu in se ne sprejemajo prošnje za ta zavod več. V celoletnem oddelku kmetijske šole na Grmu je pa še dovolj mest na razpolago in se vabijo zlasti mladeniči vinorodnih krajev, da vlagajo prošnje za vstop v celoletno šolo. Učenci se v celoletni šoli dosti več naučijo kot v zimski, ker vidijo vsa dela v gospodarstvu tudi praktično izvajati, česar v zimskem času ni. Prošnje je vlagati do 1. oktobra t. l. pri ravnateljstvu šole.

Polzvedovanja.

Izgubil se je otroški mornariški suknjič v smeri Ambroze trg — Martinova cesta, opremljen s št. 33. Oddati je proti primerni nagradi v gostilni pri Nacetu, Banko, Martinova cesta 3.

Izgubil se je pes ali pa je moral biti odpeljan v nedeljo 14. t. m. Pes je čuvaj, volčje pasme, precej velik, sivorjavkaste barve, s pasjo znamko 264 in sliči na ime »Haras«. — Kdor ve kake podatke, naj to naznani proti nagradi v Ljubljani, Vodovodna cesta 296.

Izgubljeni so bili dne 13. 9. od 2.—3. ure popoldne beli čipkasti zastori na glavni cesti od Šiške proti Vižmarjem do Medna. Oddati jih je proti nagradi pri Tome, Dunajska cesta št. 31, II.

Farina gegenüber z rdečim lotosovim cvetom na etiketi je edino prava izvorna kolonjska voda svetovno priznane prve destilacije v Kolinu: Johann Maria Farina gegenüber dem Jülichs Platz.

NOVE UČNE KNJIGE

iz zaloge Jugoslov. knjigarne v Ljubljani:

Komatar-Dr. Capuder, Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol (izide začetek oktobra).

Bučar, Zgodovina srednjega veka za višje razrede srednjih šol, vez. Din 60.—

Kržišnik, Zemljepis za srednje šole III. del, vezano Din 28.—

Bučar, Zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih šol. Din 35.—

Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev za višje razrede srednjih šol, (izide začetek oktobra).

Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Din 32.—

Sodnik, Logaritmi. Petdecimale logaritmične in goniometrične (trigonometrične) tabele. Din 28.—

Ing. Novak, Zemljepisni atlas kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sedem zemljevidov. Din 48.—

Ing. Kregar, Praktična perspektiva (izide 15. septembra kot rokopis).

V zalogi so tudi šolske knjige za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

SRBOHRVAŠČINO poučuje prvovrstni strokovnjak in v skupinah po Berlitzovi metodi tudi cirilico, čitanje in pisanje. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100. 5608

AMALIJA ZAVIRSEK, vdova uradnika, naznanja, da je njen dragi brat

Alojzij Merlak

vpokojen uradnik Kranjske hranilnice in dolgoletni tajnik »Društva Rdečega Križa« v Ljubljani

umrl po dolgi, mučni bolezni dne 15. septembra. Pogreb se vrši iz deželne bolnice v sredo, dne 17. sept. ob pol 4. popoldne.

Ljubljana, dne 16. septembra 1924.

Marija Kmet roj. Ferle

posestnica

po dolgi in mučni bolezni, v 58. letu starosti, v ponedeljek ob treh popoldne mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb drage pokojnice se vrši v sredo dne 17. septembra ob 10. dopoldne iz hiše žalost na farno pokopališče.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Trbovlje, dne 16. septembra 1924.

IVAN KMET, soprog. — MARIJA omož. RIHARD, ANA in ROZA, hčere. — LJUDMILA PLESKOVIČ, sestra. — IVAN PLESKOVIČ, svak.

ORGANIST in CERKVENIK

preganjan od Italijanov, išče službe v Jugoslaviji in koncesije za trgovino, ker ima soproga obrtno spravevalo. — Ponudbe do 1. oktobra na upravo lista pod št. 5568.

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLEMENDOLEC prve vrste nudi delicatessa na trgovini in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, Lingerjeva ulica. 4153

Risalna orodja za šole, Velika izbira itd. Zmerna cene.

Fr. P. Zajec

optik, Ljubljana, Stari trg 9.

TRBOVELJSKI PREMOG in DRVA

dobavlja Družba »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Plačilo tudi na obroke. Tel. št. 220.

Stanovanje BREZ HRANE se išče za UCENKO meščan. šole. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stanovanjem«.

Franc Erjavec

»pri zlati lopati«

trgovina z železnino Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (prej Hammersehmidt)

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »Portland cement« po niski ceni.

Zahvala

vsem, ki ste v tako obilnem številu spremili nepozabnega soproga oziroma očeta

Mihaela Jazbinšek

na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala vsem blagim sorodnikom in znancom, ki ste izrazili bodisi ustmeno ali pismeno svoje sožalje; nadalje zahvala pevskemu zboru za lepe žalostinke in vsem za poklonjeno krasno cvetje in mnogoštevne vence.

Seni Vid pri Planini, dne 13. septembra 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

Krompir, orehe, suhe gobe, belo proso

in druge deželne pridelke, KUPUJEM vsako množino in plačujem najvišje. — ANTON TRAVIZAN, trgovec, Bršljin, p. Novo mesto. 5629

Iščem za takoj perfektno HIŠNO. — Naslov v upravi lista pod št. 5674.

2 dijaka od 1.—4. razr. srednje šole sprejme uradniška družina v Ljubljani na hrano in stanovanje. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 5673.

Proda se otroški športni VOZICEK in kuhinjska KREDENCA. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5672.

Kolar pomočnik, išče dela. Naslov v upravi pod št. 5659.

KATERA TVRDKA

bi sprejela gospodično z eno letno pisarniško prakso kot blagajničarko. Ponudbe pod »MARLJIVA«. 5671

Kupim suhe gobe

po najvišji ceni in vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na IVAN SEVER — VELENJE. 5648

UCNO MESTO za deklico 14 let, voj. siroto, iščem na deželi. Po možnosti z vso oskrbo. Naslov v upravi št. 5650.

Prazno sobo

išče soliden uradnik. Plača ev. za pol leta naprej. — Ponudbe pod šifro 1. oktobra v upravi.

10.000 kron nagrade,

kdor zamenja stanovanje dveh sob, kuhinje in pritlikin v sredini mesta za stanovanje treh ali dveh večjih sob v sredini mesta. Ponudbe pod »10.000 K nagrade«. 5657

KUPIM

zdrav, olupljen SMREKOV in JELKOV LES od 2 do 7 m dolg, 13 do 26 cm debel. — Ponudbe z navedbo množine in označbe dobavnega časa na ALBERT OFNER, lesni trgovec, Karlovec. 5661

Trgovina

z mešanim blagom se takoj odda v najem v prometnem kraju blizu kolodvora na Dolenskem. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 5643.

Podzastopnik

za dobrodošč patentiran predmet se išče v vseh večjih krajih Slovenije, kakor Maribor, Celje, Ptuj, Novo mesto, Koper, Kranj, Kamnik, Jesenice, Rakek, Lož itd. Prednost imajo elektrotehnična podjetja. Potreben kapital par tisoč dinarjev. — Ponudbe na upravo lista pod »Dober zaslužek«.

Šofer dobro izurjen, z večletno prakso, samski, z dobrimi spravevali, išče službo. — Naslov v upravi lista pod »Zanestljiv št. 5652«.

Dijak tehn. fakult.

(zadnje leto) išče lepo opremljeno SOBO, ev. z oskrbo. — Ponudbe na naslov: Evgen BUHBINDER, Cesta, Banat.

Stanovanje 2 do 3 SOBE

s pritlikinami, išče ugledna stranka, samo tri odrasle osebe, pod najugodnejšimi pogoji. Ponudbe pod Ugodiš pogoji št. 5662 na upravo.

INŠTRUKTOR cand. phil. išče hrano ali stan. Vsi predmeti, franc., laščina. Naslov v upravi lista pod št. 5653.

Inserirate v »Slovenca«!

P. n.

opozarjamo, da so zopet dopeli najboljši šivalni stroji in kolese

„GRITZNER“ V VSEH OPREMAH

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarjski stroji »Adler« kakor: cilindri, levorotni in krojaški.

Pouk v **VEZENJU** ter **KRPAJU PERILA** in **NOGANJE** (stoječe) brezplačno **edino** le pri:

Jos. Petelinč, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

Jos. Lavtižar:

Baraba.

Kadar je prišel v našo vas, je vselej obiskal tudi mene. Čeprav velik revež, stopil je vedno z veseljem v sobo, dobrovedoč, da imam sočutje z njim in da rad poslušam zgodbe njegovega življenja. Saj je menda bolj prav, ako gledamo na tiste, ki se jim godi slabo, kakor na one, ki se jim godi dobro. Pripovedoval je o svojih potovanjih križem Evrope in o ljudeh, ki jih je poznal večidel od temne strani. Pa tudi njega so gledali ljudje bolj sumljivo. Postave je bil sloke, obraza bledega, velikih črnih oči, kratko ostrizenih osivelih las in z brki pod nosom. Obledo je imel včasih dobro, včasih slabejšo, kakor je slučajno dobil dobrotnike. Ko sem ga zadnjič videl, je bil dovolj čedno oblečen. Vihtel je palčico v rokah, slično gigrilu, sicer pa ni imel nič drugega pri sebi. Semintja sem mu dal kak dober nauk, pa se mi je vselej dobrovoljno nasmejal, menda zato, ker ga ne potrebuje. Enkrat je celo irdil, da nečastno umrje, kdor bogat umrje. Imel je nazor, da igra vsak človek na svetu kako vlogo, naj je že finančni minister ali branjevec, on pa igra vlogo izgubljenca, ki mu je deloma namenjena, ali je svoje usode sam kriv.

Oče mu je bil poštnjak, mati je imela blago srce in skrb za družino, sin pa je padel daleč od debila.

Dovršil je tri razrede ljudske šole; več ni hotel študirati, čeprav je imel dobro glavo. Starši so ga dali krojaškemu mojstru v nauk, ki ga je dovršil v štirih letih. Potem so ga potrdili k vojakom, kjer je postal četovodja, kar mu pa nidoosti poma-

galo. Prirojene trme in nagle jeze tudi v vojaškem stanu ni odložil ter je za kazen zopet postal prostak. Pri zasedbi Bosne ga je leta 1878. v trdnjavi Ključ zabodel neki Turek v desno ramo. Zdravil se je v Dubrovniku. Ko je okrevaj, so mu dali vojaško odhodnico in 125 gold. odškodnine. Vse življenje ni imel toliko denarja, kakor ga je dobil takrat. To je bilo vse njegovo premoženje, ki ga je pa v najkrajšem času zapravil. Pozneje se je oženil v Trstu, toda zapustil je ničvredno ženo ter od takrat postal navaden postopač in žganjar. Tuintam je še dobil kakšno delo, a se ga ni držal dolgo. »So skrbni na svet«, mi je rekel, »pa se dobi tudi liker.«

Začela so se njegova potovanja. Najprej je obiskal Jugoslovane ter se nastanil v Beogradu. Tu ga je sprejel bogat trgovec za hlapca, pa ni vztrajal. Sprl se je bil s kuharico ter jej dal celo par gorkih preko glave. Izgubil je službo in dobil vrh tega nekaj dni zapora pri sodišču. Vrnil se je na Hrvaško, kjer so ga dejali v Zagrebu radi nasilnosti štirinajst dni pod ključ.

Ker se mu niso prikupile slovanske dežele, je poskusil srečo med Nemci. Pa z istim uspehom. Na Dunaju so ga pripravili tri tedne, v Graecu pa tri mesece; v obeh krajih radi tepežu. Po prestani kazni se je vrnil v domovino. V Celovcu in Beljaku je prišel zopet v nasprotje s kazenskimi paragrafi, ki so mu donesli novo bivanje med štirimi stenami.

Po toliko neprijetnih izkušnjah je zapustil Avstrijo in šel na Laško, kjer je pričakoval boljše prihodnosti. Seveda bi bil moral biti tudi on boljši človek; pa ostal je stari trmoglavac. Kakor bi jazbečarju ne mogel zravnati krivih nog drugače, nego

da bi jih polomil, tako bi tudi take trme ne mogel zlomiti na lep način. V Rimu je podnevi pritiskal na kljuko, ponoči pa prebival v skupnem stanovanju za brezstresne. Rekel je, da se mu je dobro godilo, toda nemiren človek ne prenaša dolgo svoje sreče. O Italijanih je znano, da imajo vročo kri, pa tudi on, akoprav slovenske korenine, je imel vročo, zato so ga vtaknili za dvajset dni v luknjo radi nevarnega pretenja in ga po prestani kazni poslali na Avstrijsko.

Za središče avstrijskega bivanja si je izbral Trst, ki mu je bil od prejšnjih let dobro znan. Od tu je delal sprehode na vse strani. Klatil se je po Istri, tuintam dobil kako delo, potem pa odšel zopet naprej. Ni čuda, da pride človeku brez stalnega doma marsikaj slabega na misel. V Pulju so ga zašili radi postopanja, v Rovinju radi pijanosti, in ko je prišel v Gorico, se je seznanil tudi z ondotno ječo. Radi tatvine ni bil nikoli kaznovan, ker je držal še toliko nase, da je pustil tuje blago v miru. Pri nas se je redno zglasil na dve leti. Rad je obiskal tudi svojo rojstno župnijo, čeprav ni imel ondi nobenega svojih ljudi več. Mudil se je tam le kakih par dni, češ, da postane otožen, ko se spomni da so mu umrli starši.

Pozneje je začel zahajati v severno Italijo. Videm, Benetke, Milan in Turin so mu bila znana mesta. Enkrat me je celo iznenadil z lepo razglednico, na katero je zapisal: »Srčne pozdrave z laške planjave.« Pa povsod je imel priliko, ogledati si zapere od znotraj. Pozneje je prišel v južno-francosko mesto Marseille, a tudi tukaj ni ostal brez kazni. Ondotna ječa je bila najhujša, kar jih je poskusil. Vsak ujetnik je

imel tako majhno sobico, da so je le dvakrat prestopil v njej. Postelj je bila čez dan priklenjena k zidu, da ni mogel ležati na njej. Zvečer so ujetniki oddajali vso obleko stražniku, ki jim jo je zjutraj zopet prinesel nazaj. Miza in stol sta bila vdelana v steno, da se nista mogla prestaviti drugam. Okno je bilo ob vrhu stene, da je prihajala svetloba le od zgoraj. Jest je do bivali skozi linico pri vratih. Zjutraj je bil kruh, ob enajstih riž z zelenjavo, ričet ali makaroni, ob nedeljah košček svežega mesa, zvečer post. Čitati niso smeli ne knjige ne časopisa, v cerkev so hodili trikrat na teden. V cerkvi je bil vsak zaklenjen v zaboju, v katerem je bilo le toliko odprtine, da so oči videle pred oltar. Vsak dan so se nekaj časa sprehajali v visoko obzidanem prostoru, toda nobeden ni smel spregovoriti besede. Največji zločinci so imeli pajčolan čez obraz, da jih ni mogel nihče poznati. Zakaj da je prišel tudi naš vagabund v tako družbo, ni popolnoma jasno. Rekel je, ker se je v Marseillu stpel; toda gotovo je bilo kaj hujšega.

Vsega skupaj je bival 22 let v raznih zaporih. Modroslovec Nietzsche pravi: »Kar pada, moramo se suniti.« Pri nepoboljšljivem človeku bi nam lahko prišlo kaj takega na misel, ako ne bi bili poučeni drugače. Sedaj hodi tisti, ki nosi naslov pričujočega spisa, po svetu kakor mož brez žene, kakor oče brez otrok, rokodelce brez zasluzka, klativitez brez doma. Pa gotovo ni več živ, ker ga že dalj časa pogrešamo. Bržkone so mu že neke izkopali grob za odpokitek. Mogoče da je Dizmov tovariš v nebeškem kraljestvu.

Trboveljski premog
drva
koks
anglički premog
slezjske briquete
dobavlja **LIRJA** tu
Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

HARMONIJI (Kotykiewicz),
2 gosli, 2 violi in flauta po-
ceni naprodaj na Rimski ce-
sti štev. 3, I. nadst. 5632

Šivilja dobro izurjena, se
priporoča za delo
na dom za perilo. - Naslov
v upravi lista pod št. 5616.

Kovine BAKER, MED,
PAKONG,
ROTOUSS, mehki SVINEC,
ODPADKE kupujemo po
najvišjih cenah. Po robo po-
šljemo. - »BUTONIA«, Za-
greb, Horvačanska cesta 29,
telefon 2261. 5208

Službo MESARSKEGA
POMOČNIKA
najraje izv. Slovenije, iščem.
Naslov v upravi »Slovenca«
pod številko 5584.

IŠČEM v najem dobro idočo
mesnico

ali pa PRISTOPIM tudi kot
KOMPANJON z večjo vsoto
denarja. - Ponudbe pod:
»Mesnica« št. 5587 na upravo.

Preoblikovalnica

damskih in moških klobukov
— SE PRIPOROČA. —

BARBORIČ - ZAVRŠAN,
Ljubljana, Mestni trg št. 7.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga
obračate pozornost
na veletrgovino manufakturnega blaga
VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,
središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.
kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah
in vrlo solidni posrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

KUPUJEM PO VISOKIH CENAH
STARE UMETNE ZOBE
F. Karnar, hotel Tratnik, soba 4.
Sv. Petra cesta štev. 25.

ANTON KOBİ
Centrala: Ljubljana
Ižanska cesta štev. 22.

Zaloga vsakovrstnega žaganega in trdega lesa
in tramov. — Zaloga priznana najboljših
PODPESKIH BUKOVIH DRV za kurjavo v
polenih ali razžaganih z dostavo na dom. —
HRASTOVI STEBRICI in vse potrebno za
ograje itd. — TOVARNA ZABOJEV po naro-
čilu. — ZALOGA UPOGNJENEGA POHI-
ŠTVA lastnega izdelka.

Na ljubljanskih velesejnih za-
slovene Jarčeve KRAJSKE

KLOBASE
razpošilja od 5 kg naprej
tvrdka K. JARC. Ljubljana,
Hradečkova vas 35. 5172

PERJE
kemično čiščeno, za pernice
in blazine, kg Din 60.—
Belo gosje perje, skubljeno,
kg Din 200.—, prima beli
puh, kg Din 400.—, razpo-
šilja po povzetju

Josip Brozović
ZAGREB, Boškovičeva ulica
št. 18. Lastna tvornica perja

Iščem mesto **HIŠNIKA**
oženjen brez otrok, srednje
starosti. — Naslov pri upra-
vi pod številko 5581.

Najbolj zadovoljni boste, ako
naročite **čevlje** pri Janko
KOS,
čevljar — Ljubljana, Rožna
dolina. — Zanesljivi dobe na
obroke. 5636

GRASČINA ORMOŽ ima za
prodati par tisoč komadov
jagodnih rastlin
(Erdbeerenpflanzen). 5620

3 DRO-
BILNI **valjni stoli**
(Schrot - Walzenstühle)

tvrdke Seck, Dresden, veliko-
sti 800/350 mm, 600/300 mm,
600/250 mm, še čisto nov in
v tovarniških zabojih, se vsled
smrtnega slučaja lahko vredno
kupi. — Vpraša se pri:
RUDOLF HÖTZL, Apače pri
Gor. Radgoni. 5503

LIVARNA
ZVONOGLAS
MARIBOR

Dobavljamo najboljše bronaste zvo-
nove, po kakovosti nadkriljujejo
one iz predvojnega doba, čisti har-
monični glasovi, 4 tedenski do-
bovni rok, večletno jamstvo. —
Odlikovana tvrdka z
zlato kolajno. Cene
najnižje v Jugoslaviji

Pozor!

Svoji k svojim!

Ako želite nakupiti dobrega in solidnega, raznovrstnega manu-
fakturnega blaga, zglasite se le in oglejte si bogato zalogo v tr-
govini manufakture, katero vsem toplo priporočamo!

Hugo Schmidt, Celje

Cene ugodne!

Gospodsk. ul. 27.
posrežba točna!

Gospodsk. ul. 27.
Blago solidno!

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po
posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigovoznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Br. 40.705.

5517

Konkurz.

1. Na osnovu rešenja Ministarskega sveta br. 40.705/III od 3. sept.
1924 gospodin Ministar poljoprivrede i voda ovim raspisuje mednarodni
konkurz za izradu generalnog plana za uredenje državnog Topčiderskog
parka sa Košutnjakom. Na ovom konkursu mogu učestvovati domači i
strani inženjeri, arhitekti i baštenski inženjeri.

2. Ocenjivački sud sastavljaju:

- a) g. Mihajlo Knežević, pomoćnik ministra građevine, zamenik g. Petar Popović, načelnik arhitekt. odeljenja ministarstva građevine;
- b) g. Vlad. Mitrović, profesor univerziteta, zamenik g. Branko Popović, odbornik opštine beogradske;
- c) g. Branko Tanazović, profesor univerziteta, zamenik g. S. Jovanović, vanredni profesor tehničkog fakulteta;
- d) g. dr. Hran. Joksimović, inspektor ministarstva narodnog zdravlja, zamenik g. Milivoje Cermanović;
- e) g. Mil. Babić, predsednik opštine beogradske, zamenik g. Jevrem Protić, prvi kmet opštine beogradske;
- f) g. Mil. Durić, načelnik ministarstva poljoprivrede i voda, zamenik g. A. Stebut, profesor poljoprivrednog fakulteta;
- g) g. Ljub. Maletić, inspektor generalne inspekcije voda, zamenik g. Mil. Jovanović, generalni inspektor;
- h) g. J. Kovalevski, šef biroa za izrade generalnog plana Beograda, zamenik g. Veselin Tripković, arhitekta opštine beogradske;
- i) g. A. Majerović, upravnik gradinarske škole, zamenik g. V. Burjan, voćar vin. voćarske škole.

3. Nagrade za najbolje radove sledeće su:

I. nagrada od dinara	120.000.—
II. nagrada od dinara	90.000.—
III. nagrada od dinara	60.000.—
IV. nagrada od dinara	45.000.—
V. nagrada od dinara	30.000.—
VI. za odkup nenagrađenih radova	75.000.—

4. Rok predaje radova je 31. decembar 1924 god.

5. Blizi uslovi konkursa mogu se videti svakog radnog dana u Mini-
starstvu poljoprivrede i voda.

6. Potrebni situacioni planovi sadašnjeg parka i Košutnjaka sa pro-
gramom mogu se dobiti u Ministarstvu poljoprivrede i voda po ceni od
300.— dinara.

**Iz kancelarije Odeljenja za ratarstvo Ministarstva
poljoprivrede i voda,**

dne 4. septembra 1924 u BEOGRADU.

POZOR, KROJAČI!

Popolnoma novi »SINOER«
ŠIVALNI STROJ se po zelo
nizkih cenah prodajajo, do-
kler traja zaloga, pri tvrdki
IV. AUERHAMMER, Kolo-
dvorska ulica št. 3. 5545

Dve ABSOLVENTINJI
trgov. tečaja in mečanske šo-
le, z dobrim uspehom, iščeti
primerno službo. - Naslov v
upravi lista pod št. 5658.

Svarilo.

Cenj. trgovce obveščamo, da
g. Julij STRITAR nima več
zastopstva naše tvrdke in tudi
ni upravičen sprejemati naro-
čila na izdelke. — Stare to-
varne nogavice in pletenice.

M. FRANZL & SINOVI,
lastnik Feliks FRANZL,
LJUBLJANA, Privoz št. 10.

Damski in moški
KLOBUKI

se sprejemajo v PREOBLIKO-
VANJE; moderni damski filz
klobuki in dr. od 500—620 K.

Se priporoča
J. STEMBERGER
modistka,
Dunajska cesta 9. 5509

Služba ORGANISTA
in CERKVENIKA

na JESENICAH se vsled
smrti razpisuje. Skupni do-
hodki okoli 7000 K mesečno
ter prosto stanovanje. Vrh-
tega si lahko veliko zasluži s
poukom glasovirja in violi-
ne. Reflektira se samo na
provostne moči. Termin za
vlaganje prošelj do 1. OKT.
1924 na Župni urad Jesenice
na Gorenjskem. 5575

Drva
trboveljski
premog

H. Petrič
Ljubljana
Gospodetska cesta 16
Telefon 343

Ledenica

zidana ali amerišanska, da
led v resnici drži, Vam na-
pravi načrte ter isto izvršuje
— specialna tvrdka —

Franc Pust

tes. mojster, Ljubljana,
kakor tudi ostrejša do 40 m
v svetlobi brez podpor. —
Zahtevajte načrte! 4869

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje **ANTON BOČ**
Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II
Glince-Viš 46.

SPREJME SE na stanovanje,
hrano in nadzorstvo k do-
mači 16 letni hčerki

DIJAKINJA

iz dobre rodbine. Uporaba
glasovirja prosta, nem. kon-
verzacija, kopeli v hiši. Na-
slov pri upravi lista pod 5543

Povečavanje slik

Po vsaki poslani fotografiji v najmo-
dernejši in umetniški izpeljavi.

Izvršitev slik v tušu, sepiji, koloritu,
akvarelu in olju.

V vsaki zaželeni veličini.

Izvršitev dopisnih kart v bakrotisku
in bromsilbru (originalne fotografije).
Zahtevajte cenike in obračajte
se na jedini zavod v državi:

Umjetničko nakladni zavod
Jos. Čaklović, Zagreb
Meduličeva ulica 12.

Dobavni razpis.

16. ARTILERIJSKI POLK v vojašnici Kralja
Aleksandra — Dunajska cesta — potrebuje:

1870 kg riža,
1870 kg ješprena (gerštila),
1870 kg makaronov,
3890 kg fižola,
1000 kg domače svinjske masti,
180 kg jedilnega olja.

Ustmena licitacija se vrši dne 26. septembra
1924 ob 10 dopoldne v omenjeni vojašnici.

Nadaljnji podatki so v trgovski in obrtni
zbornici na razpolago.

Iz pisarne štaba 16. artil. polka
v Ljubljani, dne 16. septembra 1924.

Medjimurski galopski in kasački klub

priredi v nedeljo dne 21. septembra 1924 ob 10. uri dopoldne

v Čakovcu

veliko konjsko razstavo z nagrado

Medjimurskih težkih, poltežkih in lahkih konj,

na katero se p. n. interesi vljudno vabijo!

Popoldne istega dne: **konjska dirka** popoldne istega dne!

Predsedništvo Medjimurskega galopskega in kasačkega kluba v Čakovcu.